ԺԳ. ՏԱՐԻ 3613 (Ն. Տ.) 12 ՄԱՐՏ 1896 29 ՓԵՏՐՈՒԱՐ 1896 27 ՌԱՄԱԶԱՆ 1313 ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ

20 ՓԱՐԱ.

ՆԱՄԱԿ ԿԱՄ ՈՐ ԵՒ ԻՑԷ ԳՐՈՒԹԻՒՆ ՊԷՏՔ Է ՈՒՂՂԵԼ
ԱՌ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԳՐԻ
Ղալաթիա, Կ. Պոլիս

درعليه‌ده غلطه‌ده آره‌ولك غزته‌سی اداره‌سنه

Direction du journal AREVELK
Galata, CONSTANTINOPLE

ԱՐԵՒԵԼՔ
ՕՐԱԳԻՐ
Քաղաքական եւ Ազգային

20 ՓԱՐԱ.

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Կ. Պոլսոյ համար	Տարեկան	դահեկան արծաթ	150
» »	Վեցամսեայ	» »	75
» »	Եռամսեայ	» »	40
Օտար երկիրներէ	Տարեկան	Ֆրանք	56
» »	Վեցամսեայ	»	28
Ընտիր թուղթի վրայ մասնաւոր տպագր.	Տարեկան	Օսմ. Ոսկի	2
Գաւառաց թղթատարի ծախքը միօրինակ		Ղրուշ	50

Խմբագրութեան ուղղուած նամակ կամ այլ գրութիւն ետ չի տրուիր։

Les annonces sont reçues
AUX BUREAUX DU JOURNAL

Հետեւեալ տան տպագրական մելաններով տպուած
Schiff, Srpek & Comp. à Vienne (Autriche)

ՀԱՄԵՍՏ ԲԱՐԵՐԱՐՆԵՐ

Պաղտատի առաջնորդական վիճակին եկեղեցական ու դպրոցական գործերուն վրայ ամփոփ ու գոհացուցիչ տեղեկութիւններ կը հաղորդէր Թղթակցութիւնը որ հրատարակուեցաւ երէկ Արեւելքի մէջ։ Համեմատաբար կարճ ժամանակամիջոցի մը մէջ, հազիւ երկու-քանի տարի, կարելի եղեր է կարգադրել կարգ մը գործեր որոնք՝ թէեւ զուտ նիւթական՝ բարոյական նշանակութիւն ալ ունին, նախ. անոր համար որ հաւ երաշխ ու կանոնաւոր գործունէութիւն մը կ'արտայայտեն. եւ յետոյ, կարգ մը բարեպաշտական ու կրթասիրական նուիրատուութիւններու առիթ տուեր են։

Ազգին պատկանող տասնըեօթը կըտոր շէնքերու կալուածագրերն օրինաւորապէս արձանագրուելէ ետք, անոնց նորոգութեան ձեռնարկուեր է, այնպէս որ տարեկան հարիւր ոսկիի եկամուտ մը կ'ապահովեն հիմակ, մինչ առաջ ոչինչ կ'առնուէր։ Յետոյ նորոգուեր է եկեղեցին, դարձեալ տեղացի ազգայիններէն հանգանակութիւնով մը։ Նոյնպէս առաջնորդարանի ծառայող կիսուեր սենեակներուն շարքը։ Այս բոլոր նորոգութիւններուն համար չորս հարիւր ոսկիէն աւելի նուիրեր է Պաղտատի ժողովուրդը։ Եւ գիտելի է, որ քաղաքին 115 տուն հայերէն՝ երեսուն կամ քառասուն ազգայիններու միայն բաժին կը մնայ այս պէտքերուն հայթայթումը, միւսներն աղքատ ըլլալով, կամ հազիւ ինքզինքնին ու իրենց ընտանիքը ապրեցնելու կարող։

Երկսեռ վարժարանները, որոնք ուսումնապէս բարեկարգ վիճակ մը ունին արդէն, շէնքի կողմէ կը նեղուէին, անոր ալ դարմանը խորհուեր է։ Այս պարագային մէջ մանաւանդ անհատական բարերարութեան ոգին ի յայտ եկեր է ինքնաբերաբար։ Ազգային մը՝ չի շատնալով իր ստացուածքը եղող ընդարձակ մէկ շէնքը աղջիկներու դաստիարակութեան յատկացնելէ, տուն մը եւ արճարան մը նուիրեր է՝ իբրեւ եկամուտ այդ դպրոցին։ Արժէք, երեքին միասին, հազար ոսկի։ Ուրիշ երկու ազգայիններ՝ տարեկան 25 ոսկի եկամուտ բերող շէնք մը եւ չորս տուն նուիրեր են։

Քիչ անգամ հաճոյք կ'ունենանք լսելու որ գաւառական քաղաքի մը մէջ բարերարելու եռանդը այսպէս շատ ու շատ փոխանցուի ունեւորներուն, եւ ընդհանուր կերպով կատարուած հանգանակութեան մասնակցելէ զատ, իրենց ունեցածէն բաժին մը հանեն եկեղեցիի ու դպրոցի, իբրեւ միանուագ նուիրատուութիւն։ Ազնիւ ամէնքն ալ, նիւթական միջակ կարողութեան տէր անձեր կ'ենթադրուին ու մասնաւորապէս ոչ այնքան զարգացած, թերեւս հազիւ կարդալ գրել գիտցող ծերունիներ. եւ սակայն քաղքենիներէ, ուսեալներէ, հարուստներէ սպասուած մեծանձնութիւն մը ցոյց կուտան որ կրկնապէս պատիւ կը բերէ իրենց՝ նկատողութեան առնելով իրենց կեանքին ու գործերուն համեստ սահմանը։ Իրենց կրթասիրութիւնը, իրենց ողորմածասիրութիւնը հռչակուած տեսնելու փափաք չունին. կը բաւէ որ բարեկարգ ըլլայ դպրոցը ու բարեզարդ՝ եկեղեցին ուր ուսած եւ աղօթած են եւ ուր պիտի դաստիարակուին ու պիտի աղօթեն իրենց զաւակներն ու անոնց հասակակից աղքատ տղաքներ. այս մտածումը գոհ ու երջանիկ կ'ընէ զիրենք. աւելին չեն փնտռեր։ Անակնկալ մը պիտի ըլլայ իրենց համար՝ իմանալով մինչեւ իսկ որ թղթակից մը հոգածութիւն ունեցեր է այս նուիրատուութիւնները լրագրի մը հաղորդելու։ Եւ գուցէ մտածեն իսկ թէ պէտք կա՞ր։

Ինչպէ՞ս չէ։ Որքաննե՛ր կան, իրենցմէ շատ աւելի կարող, որոնք անտարբեր աչքով կը դիտեն տաճարի մը կամ կրթական յարկի մը խարխուլ վիճակը, առանց նիւթական որ եւ է զոհողութիւն ստանձնել ուզելու։ Պաղտատի հարուստները ո՛չ միայն կը վերանորոգեն այդ կամարներն ու շէնքերը, այլ եւ եկամուտի աղբիւրներ կ'ապահովեն անոնց, պարտականութիւն մը կատարողի խղճահարութեամբ։

Յարգելով հանդերձ իրենց համեստութիւնը, չէինք կրնար օգուտ չի քաղել առիթէն՝ շեշտելու համար հեռաւոր գաւառի մը խորէն տրուած այս գեղեցիկ ու հետեւելի օրինակը։ Տ.

ԴԱՍԱԳԻՐՔԵՐՈՒ ՄԱՍԻՆ

Մինչեւ հիմա լրագրի միջոցաւ բարեսէր հասարակութեան ողորմածութեանը ուղղուած կոչումները բարեգործական այլեւայլ նուիրատուութիւններու մասին, թերեւս ձանձրոյթ պատճառած ըլլան կարգ մը ընթերցողներու. բայց ունեցողը չունեցողին տալու պատուական սկզբունքին հետեւելով խղճի մտօք, պիտի համարձակինք ըսել թէ լրագրութիւնը չպիտի ձանձրանայ լոկ գիտաարական շրջանակի մը մէջ դարձնելու այս կոչումներն ընելէ անոնց որ բնապէս տրամադիր են մտիկ ընելու, զգածուելու եւ նիւթապէս ապացուցանելու ինչ որ իրենց սիրտը կը թելադրէ։

Օրինակի համար, գրասէր անձերու հրաւէր մը եղաւ, որպէսզի բարեհաճին իրենց ձեռքն ունեցած դպրոցական տրամադրելի դասագիրքերը նուիրել ի նպաստ գաւառացի աղքատ ուսանողներուն, որոնք, ցաւալի բան, գրական սովալլուկ վիճակի մէջ են։ Իրաւ, այս հրաւէրը բոլորովին անպատասխանի չմնաց. բայց տեսնելու բան է գիրքերու այն խառնափնթոր կոյտը որ հաւաքուեցաւ խմբագրատանս մէջ. անոնց մէջ բնաւ չիկայ միօրինակ շարք մը. քանի տեսակ քերականութիւն, երեսուն տեսակ ընթերցարան, ֆրանսերէն այլեւայլ գիրքեր, որոնց մէջ մինչեւ իսկ Տանթէի Դժոխքը։ Եւ պէտք է յիշեմ որ բոլոր այս դասագիրքեր, հոգ չէ թէ խառնիխուռն ըլլան, ամենամեծ մասամբ նուիրուած են դպրոցական պատանիներու եւ ուսումին նոր աւարտող երիտասարդներու կողմէ։ Դժուար չէ ասոր պատճառը հասկնալ. այս նուիրատուներուն սրտին մէջ դեռ շատ թարմ է ուսման եռացող զգացումը, որ այսպէս փութկոտութեամբ կ'արտայայտուի, եւ այն ցաւը զոր կը զգան ի տես մատաղատի համազգիններու որոնք անմիջի եւ կանոնաւոր լերկ դաշտի մը վրայ մակարած ոչխարներու տաւարի մը հանգոյն պապակած եւ անօթի, կը մայե՛ն գրական սնունդ հայցելով։ Հապա ի՞նչ ըսել սա հաւ գրավաճառներուն եւ թղթավաճառներուն որոնք, կարծեմ միայն մէկ բացառութեամբ, տեղեկուն անգամ չշարժեցան, գիրքի եւ թուղթի թերթ մը անգամ, գրիչ մը անգամ չյօժարեցան նուիրել այն ուսանողութեան որուն շնորհիւ էր որ, այնքան բաց եւ շահաւոր առեւտուր մը կը վայելէին։ Գիտութեան զգացում չունի՞ն այս մարդիկը. ու, եթէ ոչ իրենց խիղճը գոհացնել, գէթ երեւանց բարեգործական ընթացք մը բռնած ըլլալու երեւոյթն ունենալ. այս ալ բան մ'ը չէ՞ միթէ։ Այսօրինակ առիթներու մէջ է որ ինչպէս անհատին, նոյնպէս ամբողջ սրահնտակցութեան մը բարոյական ազդեցութիւնը կ'ամրապնդի, կը զօրանայ կամ բոլորովին կաւրուի կ'իյնայ։

Ծիրդ ատեններ որ մեր գրավաճառները եւ թղթավաճառները աշխոյժ եւ ջերմ համակրութիւն մը ցուցանէին գրական այս անհրաժեշտ նուիրատուութեան մէջ։ Երբ ո եւ է մէկը, դպրոցէ նոր ելած կամ ոչ, կը փութայ իր ունեցած քիչ մը գրական գոյքերը աղէկ կամ գէշ ձեռքէ հանել, ո՞ւր կը մնան գրավաճառները որոնք անշուշտ շատ աւելի անպէտ մթերքներ ունին իրենց խանութներու որմադարաններուն անկիւնը փոշիներու տակ թաղուած, որոնք թերեւս բնաւ չպիտի ունենան երբեք ընթերցողներու կամ ուսանողներու պէտքերը գոհացնել. թող խառնէին անգամ մը այդ փոշեպատ կոյտերը. եւ փոխանակ ապագայ ցեցերուն կեր պատրաստելու, դուրս հանէին ու գաւառներու խեղճ ուսանողութեան ղրկէին իրենք ալ բաժին մը ունենալու համար այս գրական բարեգործութեան մէջ. ինչ որ է, շատ չծանրանանք այս խնդրին վրայ, դիւրազգածութիւններ չվիրաւորելու համար։

Մինչեւ հիմա հանգանակուած գիրքերը մեծ բան մը չեն ներկայացներ։ Մանաւանդ որ հոտը անգամ չիկայ թուղթի, գրիչի, մատիտի, մելանի եւ այլնի։

Բայց երբ գրական պիտոյք կ'ըսենք, ասոնց ամէնն ալ մէջը կը պարունակուին, վասն զի ամէնն ալ անհրաժեշտ են. առանց մելանի՝ գրիչը անօգուտ է, առանց թուղթի՝ գրիչը բանի մը չի ծառայեր. իսկ ասոնց ամէնուն բացակայութիւնը օգուտ մը չունենալէ զատ վնաս առաջ կը բերէ։

Կրկնելու պէտք կա՞յ. գաւառացի աղքատ, լքուած, խեղճ ուսանողները ըղձալով կիրթ բան սորվելու, եւ բան սորվելու համար պէտք ունին դասագիրքի, թուղթի, գրիչի, մելանի, ծայրի։ Եթէ ասոնք չըլլան, այդ խեղճ տղաքները ուսում չպիտի կրնան սորվիլ, տգէտ պիտի մնան, մարդ չպիտի ըլլան. մեղքը չէ՞ն։ Քաղաքակրթութեան այս դարուն մէջ ինչո՞ւ անոնք նկուն եւ ողորմելի վիճակ մը ունենան մեր անտարբերութեան պատճառով. կենսական չէ՞ որ խնամենք, հոգանք գաւառաբնակ այդ մատաղ դասակարգը, ապագային մէջ փոխանակ տգէտ շինականներու, զարգացած, ուսեալ մարդիկ ունենալու համար։

Եւ յետոյ բաւական դրամի պէտք կայ մթերուած գիրքերը եւ ասկից ետքը ժողվուելիք ուրիշ գրական պտոյքները ղրկելու համար մինչեւ գաւառներու խորերը. առաքման ամենէն դիւրագին միջոցն իսկ դարձեալ բաւական գումարի մը կը կարօտի. եթէ այս գումարը չհայթայթուի, այդ հանգանակութիւնը եղեր է չէ եղեր, գրեթէ միեւնոյն բանն է, քանի որ զայն տեղը հասցնելու համար պէտք եղած ճամբու ծախքը չիկայ։ Հարկ կա՞յ աւելի երկար գրել սիրտ ցաւցնող այս նիւթին վրայ։

ԵՐՈՒԱՆԴ

Զօլայի «Փորտրը» կարդացէք այս էջերուն մէջ. հոս կը դնենք գիրքի մը կամ արուեստի գործի մը քննադատութեան մասին Մ. Կիւյեօի կարծիքը զոր վեր կ'առնենք իր մէկ գիրքէն։ Հեղինակը կը բացատրէ ու հիանալի կերպով կը պատճառաբանէ թէ ի՞նչպէս պէտք է ըլլայ ճշմարիտ քննադատութիւնը։

ՀԱՄԱԿՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ԸՆԿԵՐԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ ՔՆՆԱԴԱՏՈՒԹԵԱՆ ՄԷՋ

Ճշմարիտ քննադատութիւնը նոյն իսկ գործինն է, ոչ գրագէտին եւ միջավայրին։ — Ճշմարիտ քննադատութեան գլխաւոր յատկութիւնը. համակրութիւն եւ ընկերականութիւն։ — Քանի մը քննադատներու քանի մը գործերու նկատմամբ զգացած հակակրութիւնը։ — Ճշմարիտ քննադատութիւնը գեղեցկութեանց կամ թերութեանց քննադատութիւնն է. — Հիանալու կամ սիրելու կարողութիւնը. — Արուեստի գործի մը գեղեցկութիւնները գտնելու եւ հասկնալու դժուարութիւնը. զանոնք ուրիշներուն զգացնելու դժուարութիւնը. քննադատին դերը։

* * *

Հանճարին եւ միջավայրին յարաբերութեանց վրայ մեր ըրած վերլուծումը թոյլ կուտայ մեզի որոշելու թէ ի՞նչ պէտք է ըլլայ ճշմարիտ քննադատութիւնը։ Մեր օրերը, ինչպէս տեսանք, «գործին» քննադատութիւնը աստիճանաբար «գրագէտին» պատմութիւնն եւ ուսումնասիրութիւնը եղած են։ Խելամուտ կ'ըլլան անոր անհատականութեան կազմութեանը, անոր հոգեբանութիւնը կ'ընեն, վիպագիրին վէպը կը գրեն։

«Երբոր Պ. Թէն Պալզաքը կ'ուսումնասիրէ, կ'ըսէ Զօլա, կ'ընէ ճշդապէս ինչ որ Պալզաք ինքն իսկ կ'ընէ երբ կ'ուսումնասիրէ, օրինակի համար, Հայր Կռանտէն։ Քննադատը գործողութիւններ կը կատարէ գրագէտի մը վրայ՝ ճանչնալու համար անոր գործերը, ինչպէս վիպագիրը գործողութիւններ կը կատարէ անձնաւորութեան մը վրայ ճանչնալու համար անոր գործերը։ Երկու կողմէն, նոյն աշխատութիւնն է միջավայրին եւ յարակից պարագաներուն։ Երեւակայեցէք Պալզաքը ճշգրտօրէն որոշելով թաղն եւ տունը ուր կ'ապրի Կռանտէ, վերլուծելով այն արարածները որ զանի կը շրջապատեն, հաստատելով այն հազար պզտի իրողութիւնները որ որոշած են իր ագահին նկարագիրն ու բնոյթքը։ Միջավայրի եւ յարակից պարագաներու տեսութեան բացարձակ կիրարկութիւնը չէ՞ ասիկա։» Ասոնց ամէնը շատ լաւ, բայց ասոնք քննադատութեան նիւթերու ամբողջութիւնը կը կազմեն միայն, եւ ոչ բուն քննադատութիւնը։ Գործը, կը նկատեն այն ատեն արտայայտութիւնը աւելի կամ նուազ կրաւորական եւ ներքուստ հաւասարապէս անգիտակից այս զօրութիւններուն. — գրողին խառնուածքը եւ միջավայրը ուր կը զարգանայ ան։ Անկատար տեսակէտ, ուր հանճարին էական տարրը կ'անտեսէ գիտակից եւ սիրող կամքը։ Վերլուծելէ ետք հեղինակին գրական գործը իբր արդիւնք «անձնական խառնուածքին» (ժառանգական նախապատրաստութիւն, տաղանդի տեսակ, եւ այլն) եւ «միջավայրին» ուր այս խառնուածքը զարգացած է (ժամանակամիջոց, ընկերային դասակարգ, կեանքի մասնաւոր պարագաներ), միշտ կը մնայ նկատել գործը ինքն իր մէջ, հաշուելու վեր ի վերոյ կեանքի քանակը որ կը գտնուի անոր մէջ։ Պէտք է ամենէն առաջ գործին դառնալ եւ անիկա է գնահատել, նկատելով այն տեսակէտէն իսկ ուր կը հեղինակը դրուած է զայն։ Քննադատին կողմէ ձեռք առնուած ամէն նախապատրաստական «Պատմական» աշխատութիւն պիտի ծառայէ միայն՝ որոշելու այս տեսակէտը, եւ ճանչնալու մեզի այն կենդանի տիպարները՝ յղացուած հեղինակէն իր բուն կեանքին եւ բնութեան նմանութեամբ. պիտի տեսնենք այն ատեն մինչեւ ո՞ր աստիճան իրականացուցած է այս տիպարները, կամ լաւագոյն է ըսել, ինքզինքը իրականացուցած է, ինքզինքը մէջ բերած է եւ կարծես բիւրեղացուցած իր գործին մէջ, իր էութեան բազմապատիկ երեւոյթներուն տակ։ Միջավայրի ուսումնասիրութիւնը պէտք է թոյլ տայ ապահովաբար աւելի լաւ հասկնալ ինչ որ կայ անհատական եւ անվերածելի հանճարին մէջ։

Գործի մը միեւնոյն դարու ուրիշ արտադրութեանց հետ համեմատ եղող գծերէն եւ այն ժամանակի ընթացիկ գաղափարներէն բնաւ յատկանշուած չըլլալը, ինչ որ մանաւանդ գործը կ'որոշէ, Պ. Թէնի դպրոցը բաւական դիտած չէ։ Այս դպրոցը պէտք եղածին չափ չուսումնասիրեր գործի մը անձնականութիւնը անոր ներքին կարգաւորութիւնն ու սիրական կեանքը։

«Ինծի կը խօսիք, կը գրէ Ֆլօպէր, քննադատութեան վրայ ձեր վերջին նամակին մէջ, ըսելով որ պիտի աներեւութանայ ան քիչ ատենէն։ Ես կը կարծեմ, ընդհակառակը, որ անիկա դեռ արշալոյսին մէջն է։ Նախորդին հակոտնեան բռնած են, ոչինչ աւելի։ Լա Հարբի ժամանակ քերական էին, Սէնդ-Պէօվի եւ Թէնի ժամանակ պատմաբան են։ Ե՞րբ արուեստագէտ պիտի ըլլան, միմիայն արուեստագէտ, բայց լաւ արուեստագէտ։ Ո՞ւր կը ճանչնաք քննադատութիւն մը որ ուժով զբաղի «բուն իսկ» գործովը։ Շատ նրբօրէն կը վերլուծեն միջավայրը ուր արտադրուած է ան եւ պատճառները որ առաջ բերած են զանի, բայց անոր շարադրութիւնը, ոճը, հեղինակին տեսակէտը։ Երբե՛ք։ Այս քննադատութեան համար մեծ երեւակայութիւն մը եւ մեծ բարութիւն մը պէտք էր. կ'ուզեմ ըսել մշտապատրաստ խանդավառութիւն մը. եւ յետոյ «ճաշակ», հազուագիւտ ծիրք, նոյն իսկ լաւագոյններուն մէջ, այնքան որ բնաւ չեն խօսիր այդ մասին։»

ՕՐԱԿ

ԴՊՐՈՑԱՎԱՐՈՒԹԻՒՆ

(ԼՈՒՍԱՒՈՐՈՒՄ)

Դիւրին կրթանքի ֆիզիքական պայմաններէն մին ալ դպրոցասրահի մը պատշաճ լուսաւորումն է։

Առ հասարակ ընդունուած է հիմա թէ՝ դպրոցասրահի մը պատուհանները աշակերտներուն ձախ կողմը ըլլալու են, եւ թէ՝ աշակերտները նստած ատենին լերկ պատի դէմ գտնուելու են։ Աշակերտներուն դիմաց գտնուող պատուհանները յաճախ կը պատճառեն ոչ միայն աչքի ու գլխու ցաւ, այլ նաեւ ընդհանուր ջղային գրգռում. տեսողութեան վնասուիլն ալ հաւանական է. այդ բաներուն կը հետեւին անհանգստութիւն, ուսման մէջ անփութութիւն, եւ յաճախ անկարգութիւն։ Աչքին համար լաւագոյն առողջական պայմանը՝ կարգապահութեան ու աշխատասիրութեան լաւագոյն պայմաններէն մին կ'ըլլայ։

Դպրոցներու պատշաճ լուսաւորումի կարեւորութիւնը քիչ ուշադրութիւն գրաւած է մեր մէջ, եւ, իբր արդիւնք, նախ՝ դպրոցաբաժիններ կան որ խաւարչտին տեղերու կը նմանին. օրուան պայծառ լոյսէն կ'ընդունին այնքան բաժին որքան հարկաւոր է դասագիրքերուն տառերը տեսանելի ընելու համար։ Ֆիզիքական մթութիւնը իմացական ու բարոյական մթութեան դայեակն է։ Երկրորդ՝ քիչ դպրոցասրահներ կան որ միայն մէկ կողմը պատուհաններ ունենան։ Դպրոցներու մեծագոյն մասը երկու կողմերն ալ պատուհաններ ունին, կան որ երեք կողմերն ալ. եւ այսպիսի սրահներու մէջ պատշաճ լուսաւորում ապահովել դիւրին չէ։ Եթէ կարելի է, նստարանները շրջուելու են այնպէս որ պատուհանները աշակերտներուն ձախ կողմն ու ետեւը իյնան, եւ աջ կողմն ու ճակատի պատուհանները պէտք է ծածկել։ Եթէ հարկ ըլլայ աջ կողմէն կամ ճակատէն քիչ մը լոյս ընդունիլ՝ այդ կողմի պատուհանները ճերմակ վարագոյրով ծածկուելու են, երբեք թոյլ տալու չէ աշակերտներուն նստիլ պայծառ արեւլոյսի դէմ։

Ս. Մ. ԳԱՍԱՊԵԱՆ

ՇՈՊԷՆ ՆՈՒԱԳԱՅԱՐԴԱՐԸ

Չորս հինգ տարեկան եղած ատենը, սովորութիւն ըրած էր դաշնակին ներքեւ պառկիլ, երբ մայրը կը նուագէր, եւ հոն, կռնակին վրայ փռուած, մտիկ կ'ընէր։ Երբ հատուածը լմննար, ոտքնակներին առջեւ կանգներ եւ գրեթէ առանց խարխափելու, կը նուագէր իր լսած երաժշտական հատուածը։

Միայն թէ այն ատենէն ցոյց կուտար նշանները չափազանց ջղագրգռութեան մը որուն համար տիկին Ժորժ Սան ըսած է թէ ոչինչ բան մը, վարդի տերեւ մը ծալքը, ճանճի մը ստուերը կը գրգռէին զայն. անբուժելի յամառութիւն մը ունէր։

Եթէ, քմահաճոյքը բռնելով չուզեր դաշնակ զարնել եւ եթէ խնդրէին, յամառութեամբ կը մերժէր եւ շատ օր չէր չալեր։ Այսպէս, օր մը տիկին տը Ռօչիլտ Նարոլի Բարոնուհին ճաշի ընդունելով եւ Շօբէն հրաւիրած ըլլալով, երբ սրահ անցան եւ Բարոնուհին խնդրեց նուագայարդարէն որ բան մը նուագէ, «Շա՛տ քիչ կերայ» ըսաւ ու չնուագեց։

Ուրիշ օր մը մեծահարուստ տան մը կողմէ ընդունեց նախաճաշի հրաւիրագիր մը որ սապէս կը վերջանար. «Եւ մանաւանդ մի՛ մոռնաք դաշնակը»։

Շօբէն դաշնակ մը ղրկեց իր այցաքարտովը, որուն վրայ գրած էր. «Ահա սիկ խնդրուած դաշնակը»։ Եւ չգնաց նախաճաշին։ Բարեգործական նուագահանդէսի մը մէջ, դիտեցին որ գրգռուած ու ջղաձիգ երեւոյթ մը ունէր։ Բարեկամներէն մէկը մօտեցաւ եւ հարցուց թէ հիւա՞նդ է. «Ոչ, ըսաւ, բայց դիմացս կեցող սա կինը ոտքը գետինը կը զարնէ իբրեւ չափ, եւ եթէ աղքատներուն համար չըլլար, կրունկին պիտի ղրկէի այս դաշնակը»։

=)(11)(=

ԹԵՐԹՕՆ «ԱՐԵՒԵԼՔ»Ի

ԱԼՓՈՆՍ ՏՕՏԷ

ՃԷՔ

Խառնածինը դիմեց իր յարաբերութիւններէն մնացած քանի մը գաղթային լրագիրներու՝ հրատարակել տալու համար նորանշան ծանուցում մը մէկ քանի լեզուներով, որ արտատպուեցաւ Մարսիլիոյ եւ Հավրի թերթերուն կողմէ. մեկնող նաւերու անուններուն եւ Վերիդասի գրասենեկին քաղուածներուն միջեւ։

Առաջին տարիէն, Զանգիպարի կրօնապետին եղբօրորդին եւ Կուինէի ծովեզերքէն երկու փառաւոր սեւամորթներ Պաթինեօլ իջան Մորոնվալի փոքր աքառթըմանը, որ այնուհետեւ շատ նեղ էր իր առեւտուրին համար։ Այն ատեն էր որ սկսաւ փնտռել բաւարար շէնք մը, եւ խնայութիւնը ու միանգամայն իր նոր գիրքին պահանջումները հաշտեցնելու համար, Յօգ-Մէզոնի այդ սոսկալի անցքին մէջ որ այնքան գեղեցիկ երկաթարմ մը ունէր Մոնթէնիէ ծառուղիին վրայ, վարձեց լքուած շէնքերը ձիական լուսանկարչի մը, որ վերջերս սնանկացած էր, որովհետեւ ձիերը բնաւ չէին ուզած մտնել այդ կոյանոցին մէջ։

Նորահաստատ գիշերօթիկին ապակեպատն առատութիւնը կրնար քննադատուիլ. բայց ասիկա առժամեայ էր, վասն զի լուսանկարիչները յուսադրած էին Մորոնվալը թէ ի մօտոյ այդ կալուածը ձեռքէն պիտի առնուէր երեւակայական ճամբու մը համար այդ թաղին մէջ, որ արդէն ամէն կողմէ ճեղքուած էր այնքան կիսաւարտ ծառուղիներով։

Պուլվառ մը պիտի անցնէր անկից, ծրագիրը ուսումնասիրուելու վրայ էր. եւ կ'երեւակայէք այն անկարգութիւնը զոր այս ակնկալուած հսկայ հատուցումը պիտի նետէր Մորոնվալներու վարժարանին մէջ։ Ննջարանը խոնաւ պիտի ըլլար, զբօսարանը ամառը պիտի բարձրանար տաք ջերմոցի մը բարեխառնութեան։ Ասոնք բան մը չէին։ Խնդիրը երկար պայմանագիր մը կնքելուն, դրան վրայ ոսկեզօծ նշանատախտակ մը դնելուն, եւ յետոյ սպասելուն վրայ էր լոկ։

Քսան տարիէ ի վեր, որքան Փարիզցիներ կործանեցին իրենց կարողութիւնները, իրենց հարստութիւնը, իրենց կեանքը, սպասման այս տենդին մէջ... Այս տենդը մոլեգնաբար համակեց Մորոնվալը։ Աշակերտներուն դաստիարակութիւնը, անոնց հանգստութիւնը, այնուհետեւ իր ամենէն յետին հոգերն եղան։

Անհրաժեշտ նորոգութիւններուն կը պատասխանէր. «Քիչ ատենէն պիտի փոխուի...» կամ թէ «երկու ամիս միայն մնայ...»

Եւ առասպելական ծրագիրներ կը յօրինէր՝ կալուածին փոխարէն իրեն տրուելիք տարապայման գումարներուն վրայ հիմնուելով։ Իր «փոքր տաք երկիրներուն» գործը պիտի շարունակէր աւելի ընդարձակ աստիճանով, մեծ գործ մը պիտի ընէր զայն, քաղաքակրթիչ եւ արդիւնաբեր։

Հիմակուհիմա երեսի վրայ կը թողուր իր քիմնազիօնը, անօգուտ պտոյտներ կ'ընէր, եւ ամէն անգամ ետ դառնալուն կը հարցնէր.

«Է՛յ, եկա՞ն կալուածը ձեռքէս առնելու...»

Ամենեւին։ Երբե՛ք։

Ինչի՞ կը սպասէին սիրեմ։

Շատ չանցած հասկցաւ թէ խաբած էին զինքը. եւ անզգայ խառնածինին այդ գայթակղիչ ու տխուր բնաւորութեան մէջ վհատումը շուտով վատութեան փոխուեցաւ։ Այլ եւս աշակերտներուն վրայ հոգածութիւն իսկ չեղաւ։ Կը բաւէր որ կանուխ պառկէին, այնպէս որ որչափ կարելի է քիչ փայտ եւ լոյս վառուէր, ուրիշ բան չէր պահանջուեր անոնցմէ։

Օրը բաժնուած էր դասաւանդութեան անորոշ ժամերու, ըստ հաճոյս տնօրէնին, եւ ամէն տեսակ յանձնարարութիւններու զորս աշակերտներուն կուտար իր անձնական ծառայութեան համար։

Ի սկզբան, մեծերը կը հետեւէին լիսէի մը դասընթացքներուն։ Այս ծախքը մէջտեղէն վերցաւ, եռամսեայ յայտագիրներուն մէջ պահուելով սակայն։

Միթէ մասնաւոր ուսուցիչներ օգտակարապէս չէ՞ին կրնար բռնել համալսարանական ուսուցչութեան տեղ։ Եւ Մորոնվալ իր շուրջը կանչեց արճարանի իր նախկին ծանօթները, առանց վկայականի բժիշկ մը, առանց տպագրիչի բանաստեղծ մը, առանց յանձնառութեան երգիչ մը, դասազուրկներ, չոր պտուղներ, ձնորածներ, ամէնքն ալ իրեն պէս ընկերութեան դէմ կատղած, որ չէր ուզեր իրենց տաղանդը։

Դիտա՞ծ էք թէ Փարիզի մէջ ի՞նչպէս այս մարդիկը զիրար կը փնտռեն, ինչպէս զիրար կը քաշեն, ինչպէս կը խմբուին, ուժ տալով իրարու տրտունջներու պահանջումներու, իրենց անգործ ու ամուլ սնամտութիւններուն։ Իսկապէս լցուած փոխադարձ արհամարհանքով՝ հաճոյալի սքանչացմունք խումբ մը կը ձեւացնեն, ուսկից դուրս իրենց համար ամէն բան դատարկութիւն է։

Երեւակայեցէք թէ ի՞նչ կրնային ըլլալ սանկ ուսուցիչներուն դասերը, հազիւ վճարուած դասեր, որոնց մեծագոյն մասը վիճաբանութիւններով կ'անցնէր գարեջուրի սեղանի մը շուրջ՝ ծխափայտի մուխին մէջ, որ շատ չանցած այնքան կը թանձրանար որ ա՛լ չէին տեսներ, ա՛լ չէին լսեր զիրար։ Բարձրաձայն կը խօսէին սակայն, իրարու բերնէ կը խլէին բառերը, իրենց ունեցած քիչ մը գաղափարները՝ անհեթեթութեան երթալու աստիճան՝ կը քաղէին մասնաւոր բառարանէ մը ուր արուեստը, գիտութիւնը, գրականութիւնը, ամէն կողմ քաշքշուելով, այլակերպուելով, բզքտուելով, կտոր կտոր կ'անհետանային ինչպէս թանկագին կերպասներ խիստ թթուներու ազդեցութեան ներքեւ։

Եւ «փոքր տաք երկիրնե՞րը» ինչ կ'ըլլային բոլոր այս բաներուն մէջտեղ։

Միայն, տիկին Մորոնվալ, որ պահած էր Տէզօրմէր գիշերօթիկին բարի աւանդութիւնները, իր դերը լրջութեամբ կը կատարէր. բայց կարկտուքները, խոհանոցը, այդ մեծ քայքայեալ կրթարանին հոգը իր ժամանակին մեծ մասը կը գրաւէին։

Գէթ պէտք էր որ դուրս ելլալու համար համազգեստները պատշաճ վիճակ ունենային, վասն զի աշակերտները շատ կը հպարտանային իրենց պատմուճաններուն վրայ, որոնց ամէնքն ալ անխտիր ժապաւէնուած էին մինչեւ արմուկը։ Մորոնվալ քիմնազիօնին մէջ, ինչպէս Հարաւային Ամերիկայի կարգ մը բանակներուն մէջ, յիսնապետներ միայն կային, եւ ասիկա յոյժ թեթեւ փոխարինութիւն մ'էր աքսորի տխրութեանց, վարժապետին յուռի վարմանց հետ բաղդատմամբ։

Վասն զի կատակ չէր ըներ խառնածինը։ Եռամսէի առաջին օրերը, երբ արկղը լեցուն ըլլար, դեռ կը տեսնուէր անոր ժպտիլը. բայց ժամանակին մնացեալ մասը, վրէժը յօժարակամ կը լուծէր այդ սեւամորթներէն՝ իր երակներուն մէջ գտնուած բովանդակ խափշիկի արիւնովը։

Իր խստութիւնը լրացուց ինչ որ սկսած էր իր անզգայութիւնը։

Շատ չանցած քանի մը թղթակիցներ, նուագարդարներ, հիւպատոսներ յուզուեցան Մորոնվալ քիմնազիօնին կատարելագործեալ դաստիարակութենէն։ Շատ տղաքներ քաշեցին առին։ Տասներկու հատ «տաք երկիրներէն» այլ եւս ութը հատ մնացին։

«Ուսանողներուն թիւը սահմանափակ է», կ'ըսէր յայտագիրը։ Անոր մէջ այս խօսքը միայն ճշմարիտ էր։

Թախծալի արտմութիւն մը կը տիրէր մեծ պարապ վարժարանին մէջ. նոյն իսկ գրաւման մը երկիւղը կար, երբ յանկարծ վրայ հասաւ փոքր Ճէք՝ Քոնսթանի առաջնորդութեամբ։

Կանխիկ վճարուած այդ եռամսեան հարստութիւն մը չէր անշուշտ, բայց Մորոնվալ հասկցած էր բոլոր օգուտը զոր կրնար քաղել այս նոր աշակերտին կացութենէն, եւ այդ անհեթեթ մօրմէն, որուն ինչ ըլլալը կը գուշակէր արդէն՝ առանց ճանչցած ըլլալու։

Ուստի այն օրը դադար մը տիրեց խառնածինին խստութեանցը ու զայրոյթներուն մէջ։ Ի պատիւ նորեկին՝ մեծ ճաշ մը տրուեցաւ որուն ներկայ գտնուեցան բոլոր ուսուցիչները, եւ «փոքր տաք երկիրները» կաթիլ մը գինի խմեցին, ինչ որ երկար ատենէ ի վեր չէր պատահած։

(Շարունակելի)

Կ. ՊՈԼԻՍ, ՓԵՏՐ. 29/12 ՄԱՐՏ 1896

ԽՄԲԱԳՐԱԿԱՆ

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՍԱԿԱՐԱՆԻՆ ՎԻՃԱԿԸ ՄՈՐԱԳՈՐԻՈՒՄԷՆ ԵՏՔԸ

Վճարօրի քառամսեայ երկարաձգման պահուն, այսինքն՝ Մորադօրիոմի ժամանակ, Ղալաթիոյ Սակարանին մէջ անանկութիւններու գագաթ տրուած էր յայտնապէս։ Անցեալ տարուան տնտեսական, առեւտրական, սեղանաւորական բուռն տագնապէն ետքը, պարտականներուն տրուած այս դիւրութիւն խաղաղ վիճակ մը բերաւ Սակարանին, որ առաւելապէս կանխիկ դրամով գործողութիւններու տալով ինքզինք, անվրդով բոլորեց քառամսեայ արձակուրդը։ Բայց անկէ ետքը, հետաքրքրութիւնն ընդհանուր էր՝ իմանալու թէ վճարումներու վերսկսելուն պէս ի՛նչ պիտի պատահէր սեղանաւորական հրապարակին վրայ։

* * *

Ցուցայուածէն շատ աւելի հանդարտ եկաւ ու անցաւ Ըստ Լատինաց Մարտ 1ը, ճակատագրային թուական Սակարանի մէջ պարտք ունեցողներուն համար։

Գիտէք որ Օսմ. Բոնսոլիտէին, Րումելիի Երկաթուղիին և Րէժիին վրայ գործերը կ'ըլլան Սակարանի վերի սրահին՝ վերապահեալ շրջանակին մէջ. իսկ բոլոր նորաձեւ թուղթերը, Թրամվայ, Էքսբորդ, Քորբորէջըն, ևն., հասարակ մանկլաւցոններուն թողուած վարի բակին մէջ կ'առնուին կը տրուին, ու պաշտօնապէս չեն ճանչուած Սակարանին Տնօրէն Խորհուրդէն, կամ Էֆօրիայէն։

Արդ, Մորադօրիոմին լմնալէն ետքը, վերի սրահին մէջ առնուած տրուած թուղթերուն վրայ հաշիւները բաւական օրինաւոր կերպիւ կարգադրեցան։ Այն կողմէ նշանակելութեան արժանի դժուարութիւն չծագեցաւ։ Բայց վարի թուղթերուն վրայ շատ մը պարտքեր կան որք չկարգադրուած կը մնան, ո՛չ միայն որովհետեւ այս հանքային և աւելի կամ նուազ քմածին թուղթերուն վրայ ելեւէջները շատ աւելի մեծ եղած էին, այլ որովհետեւ այս թուղթեր Էֆօրիայէն ճանչուած չըլլալով, անոնց վերաբերեալ պարտքերուն չկարգադրուելովը շահնդէտ մը Սակարանէն չարտաքսուիր, ուպէս պիտի արտաքսուէր եթէ վերի թուղթերուն նկատմամբ զանցառութեան մէջ գտնուէր։

Բայց առաջին հաշուեյարդարութիւնն որ տեղի ունեցաւ Մորադօրիոմին լմնալէն ետքը, չա՛տ դժուար եղաւ։

Ինչպէս յայտնի է, անոնք որ մէկ հաշուեյարդարութենէ միւսը թուղթ գներ են և անոնք որ թուղթ ծախեր են տարբեր, հաշուեյարդարութեան առթիւ դէմ առ դէմ կը բերեն իրենց գնած կամ վաճառած թուղթերուն գումարները, և երբ տարբերութիւնը վաճառողներուն կողմն աւելի ըլլայ, այսինքն՝ թուղթ շատ գտնուի հրապարակին վրայ, Րըբոր յառաջ կուգայ, և երբ թուղթը քիչ գայ և գնորդները շատ ըլլան, Տէբոր յառաջ կուգայ, տեսակ մը տոկոս՝ հաշիւները չարունակելու համար մինչեւ առաջիկայ հաշուեյարդարութիւնը։

Արդ, Մորադօրիոմէն ի վեր այս առջին հաշուեյարդարութեան, գնորդներուն և վաճառողներուն հաշիւները գիմաւորուելէ ետքը, սովորականէն աւելի թուղթ մնաց հրապարակին վրայ, այսինքն՝ վաճառող շատ, գնորդ քիչ գտնուեցաւ, այնպէս որ 87,000 Օսմ. Բոնսոլիտէ պէտք էր վերցնել հրապարակէն, 1,590 հատ Րումելիի պարտատոմս, և 730 հատ Րէժիի բաժնեթուղթ։ Ուստի, անոնց համեմատութեամբ տոկոսներ վճարուեցան հաշուոց չարունակութեան համար, Բոնսոլիտէի 1,000 հատին ինչուան 125 ղրշ., Երկաթուղիի մէկ հատին 1.75էն մինչեւ 1 ֆր. 85 ս. և Րէժիի 10 հատին 190 ղրշ. ոսկի դրամէն մինչեւ 215 ղրուշ։

Ի՛նչ կը ցուցնէր Րըբորի այս անօրինակ բարձրութիւնը, եթէ ո՛չ թէ տակաւին վստահութիւնն ըստ բաւականին չէ վերահաստատուած Սակարանին մէջ, թէ դրամի տէրերը չեն համարձակիր թուղթ գրաւ առնլով դրամ հայթայթել, թէ աւելի խնդրանք կայ դրամի քան արժեթուղթի։

Կացութիւնը ծանրացնող պարագան սա՛ էր ապաքէն որ Օսմանեան Պանքան, որ Մուպայաճըներուն կամ Սակարանի առաջնակարգ միջնորդներուն միշտ դրամ կը հայթայթէր 100էն 6 տոկոսով՝ հրապարակի գնէն աւելի կամ նուազ գնով գրաւ առնլով անոնց թուղթերն, այս Լիքիտասիօնին բոլորովին դադարեցաւ հաշակեց այն աւանդական ծառայութիւն։ Ասպարէզը մնաց Քրէտի Լիոնէին, որ որդէն զերծ ըլլալով Պետական Պանքայի բարոյական և սեղանաւորական պարտականութիւններէն, պէտք եղածին պէս օգտուեցաւ առիթէն, իր պայմանները լիովին կրել տալով իրեն դիմողներուն։ Այսինքն, 100էն 10 տոկոսով դրամ փոխ տուաւ ընթացիկ հաշիւով, 100էն 45 տարբերութեամբ (մարժ) արժեթղթոց օրուան գիներուն վրայ, որով՝ օրինակի համար մէկ Երկաթուղին միայն երեք (3) օսմ. ոսկւոյ փոխարէն գրաւ առաւ, և նոյն համեմատութեամբ միւս թուղթերը։ Բայց որովհետեւ ամեն մարդ չէր կրնար այնքան ծանր զոհողութիւն կրելով դրամ ճարել իր գնած թուղթերուն համար վճարելու, Րըբոր տարօրինապէս վեր գնաց։

* * *

ՍՆԱՆԿՈՒԹԻՒՆՔ

Ըսել է թէ սեղանաւորական տագնապը, գէթ ի մասին Սակարանի, վերջացած կարելի է համարիլ։ Մորադօրիոմի միջոցին ամեն պատուաւոր մարդիկ ջանահնար եղան իրենց հաշիւները կարգի դնել։ Անոնք որ կարող էին՝ արդէն Մորադօրիոմի չնայելով վճարեցին։ Բոլորովին անկարողները, կամ անոնք որ պարագայէն օգտուիլ ուզեցին, իրարու ետեւէ կը սնանկանան։ (Ու կը ցաւինք նշանակել թէ առեւտրական հրապարակին վրայ անկանոն տեսակէն սնանկութիւնք սովորականէն շատ են այս միջոցիս) Բայց այն երկու դասակարգերու մէջտեղ կայ պատուաւոր մաս մը որ ակռան սեղմելով, ինքզինք զրկելով, կրցածէն աւելին ըրաւ առնելիքներուն հետ իրաւախոհ ըլլալու համար, Սակարանի մէջ ըլլայ, թէ շուկայի մէջ։ Բայց կորուստներ կան որք անդարմանելի են։ Սեղանաւորական տագնապէն ամենէն աւելի վնասուողներն են Կ. Պոլսոյ հրապարակն և Փարիզի հրապարակն։ Այս անգամ Լոնտոնի հրապարակը չվնասուեցաւ. զի մէկ ու կէս տարիէ ի վեր ծախելու վրայ էր. Բոլ էր իր հաշիւ. Ուստի, երբ Բոնսոլիտէն և ուրիշ թուղթեր ինկան, Լոնտոն արդէն ծախած ըլլալով, և աւելի բարձր գնով ծախած, ո՛չ միայն չվնասուեցաւ, այլ շահ ալ ըրաւ. իսկ Փարիզ որ 750 ֆր. էն իր վրայ մնացած Օսմ. Պանքայի բաժնեթուղթն ինչուան 510 ֆր. ի ծախել պարտաւորեցաւ, որ 19.30 ոսկիէն օսմ. Բոնսոլիտէ ծախեց, ու 97 ֆր. էն Երկաթուղի, միլիոններ կորսնցուց մեր թղթոց այն վերջին տագնապէն։

* * *

ՕՏԱՐ ՍԱԿԱՐԱՆՔ

Լոնտոնի Սակարանն ապաքէն անցեալ տարի բախտաւոր եղաւ նոյն իսկ Թրանսվալի թղթոց վրայ, որք կործանում հանեցին Փարիզի և Կ. Պոլսոյ Սակարանաց մէջ։ Լոնտոն աւելի կանուխէն զգացած էր թէ՛ հանքային տագնապն և թէ Թրանսվալի քաղաքական տագնապն, և այս պատճառաւ, ինչպէս և հանքային թուղթերուն Լոնտոնի մէջ գնողին անուան վրայ ըլլալուն շնորհիւ, անգլիական հրապարակն աւելի ծախած գտնուեցաւ քան գնորդ, և ֆնանալը գիմադրուելու չափ աւանդի գումար միշտ ունեցաւ իր քով, երբ այն ահագնադղորդ անկումն եկաւ հանքային թուղթերուն վրայ։ Թրանսվալ դեռ շփոթ վիճակի մէջ կը ծփայ։ Կը յուսացուի որ Քրիւկըր նախագահն Լոնտոն գալէն ետքը շտկուի։ Բայց Անգլիացիք իրենց բեռը կապած են։ Իրենք են ըսողը թէ անցեալ տարին դրամապէս յաջող եղաւ իրենց։ Վաճառականութիւնին աղէկ էր։ Սեղանաւորութիւններին արժէուն գտնուեցաւ, և շահեցաւ։ Ելմտացոյցին բազմամ տարիներէ ի վեր նմանը չտեսնուած կերպիւ հաստելից առաւելութիւն ցուցուց։ Իրենց անցեալ տարի շահած դրամէն մեծ մաս մը, — ինչպէս և իրենց Ելմտացոյցին բոլոր աւելցած մասն, — այս տարի կը բերեն կը յանձնեն Պ. Կոչընի, ուպէս զի քանի միլիոն ոսկիի մօտ բացառիկ ծախք մ'ընէ իրենց նաւատորմին վրայ։ Բ. Փ.

ԸՆԿԵՐԱԿԱՆ ՀԱՐՑԵՐ

ԶԲԱՂՈՒՄՆԵՐ ՄԵՐ ԱՆԳՈՐԾ ԴԱՍԱԿԱՐԳԻՆ ՀԱՄԱՐ

Տէր Խմբագիր,

Բուն Բարեկենդանի կիրակին էր, երբ Բիրայի մօտակայ թաղի մը մէջ, բարեկամիս մէկուն այցելութեան գացի։ Հոն խօսակցութեան բաւական նիւթ եղաւ Արեւելքի մէջ «ԶԲԱՂՈՒՄՆԵՐ ՄԵՐ ԱՆԳՈՐԾ ԴԱՍԱԿԱՐԳԻՆ ՀԱՄԱՐ» հանրօգուտ յօդուածը, շատ մը թեր ու դէմ խօսակցութենէ վերջ, ժամանակ առաջ իմ առեւտուրի սկսելու անձնական փորձառութիւնս յիշեցի, ցոյց տալու համար թէ գործի սկսելու դժուարութիւնը միմիայն առաջին օրն է, և այս դժուարութիւնն ալ ուրիշ բան չէ բայց եթէ խպնիլ ու կարմրիլ զինք ճանչցողներէ։

Վերջապէս, համոզեցի տարիէ մը ի վեր անգործ պտտող և գործին բեր ոտքը գալուն սպասող ուրիշ մէկ բարեկամս (Պ. Նշ. Զ...եան) թէ, վաղը Բշ., Մեծ-Պահքի առաջին օրն, «յանուն Հօր» ըսելով գնա՛ Պոլսոյ Պալըք Բազարէն իբր նախափորձ 100 հաւկիթ գնէ ու անմիջապէս գործի սկսէ։ Եւ որպէս զի գործին աւելի զարկ տրուի, ուրիշ մէկ բարեկամս հանեց 32 ղրուշ տուաւ (100 հաւկիթին այն օրուան ընթացիկ գինը) յիշեալ Պ. Նշ...ի որ վաճառելու շուրջ բոլորուելով յայտնուած սոյն գաղափարը իրականացնէ։ Ուրախ եմ ըսել որ ըրաւ ու գործի սկսեց։

Մեծ-Պահքի Ա. շաբթուն (Բշ.էն մինչ շաբաթ) 32 հաւկիթ միայն ծախած էր, այն ալ իրիկուան դէմ գործի ելնելու պայմանաւ. որովհետեւ Էսնաֆ Թէզքէրէսի չունենալուն կը վախնար թէ մի՛ գուցէ բռնուի ու մինչեւ Մարտ, որուն 15—20 օր մնացած էր, ամբողջ տարուան տուրքը վճարելու ստիպուի։ Անկէ ետքը Մարտի սկիզբէն Էսնաֆ Թէզքէրէսի կ'առնու։

Երէկ, կիրակէ 25 Փետր. կրկին այցելութեան գացի Նախորդ բարեկամիս։ Հոն տեսայ նորեկ հաւկիթավաճառն. Ուրախալի էր տեսնել իր ջերմ գոհունակութիւնն։ Առաջին խօսքն այս եղաւ «Շնորհակալ եմ որ ինծի այս առաջարկն ըրիք ու զիս անգործութենէ ազատեցիք։ Հիմակ օրն 7 ղրշ. կը վաստկիմ, օրական 3—4 ժամ աշխատութեամբ։»

Ինչպէս կը տեսնուի, Տէր Խմբագիր, «Գործ կայ գործող չկայ», և կամ զօրաւոր կամք ու յարատեւ աշխատութիւնն է որ կը պակսի մերայնոց քով և ոչ ուրիշ բան։ Այս գրածներս անհաւատալի չթուին, այսինքն թէ 32 ղրուշով օրական 7 ղրուշ կը վաստկի։ Պատրաստ եմ Պ. հաւկիթավաճառը ներկայացնել թերահաւատներուն... խնդրելով որ անկէ առեւտուր ընեն։

Կը յուսամ որ Արեւելքի էջերուն մէջ արտայայտուած այսպիսի օգտակար ձեռնարկներ շուտ արձագանգ գտնելով ամեն տեղ, նիւթական օգուտէն զատ այն ընկերական օգուտն ալ կ'ունենան որ մերիններն կը վարժուին փոքր զբաղումները չարհամարհել, և ամօթ չհամարիլ ձեռքի աշխատութեան ո՛չ մէկ ճիւղ, որքան ալ խոնարհ ըլլայ։

Ցոփենեան Գ. Պալըքեան

26 Փետր. 1896

Քաղաքական կացութիւն

ԴԷՊՔԵՐՆ ԻՏԱԼԻՈՅ ԵՒ ԵԹՈՎՊԻՈՅ ՄԷՋ

Ահաւասիկ իտալեան Նոր Նախարարութեան վերջնական կազմութիւնը.

Ռուտինի մարքիզը, նախարարապետ և ներքին գործոց նախարար.

Զօր. Ռիքոդդի, պատերազմական.

Ծովակալ Պրին, ծովային.

Պ. Պրանքա, ելեւմտից.

Պ. Քոլոմպօ, գանձային.

Պ. Քոստա, դատական, Պ. Ճանթուրքօ, կրթական. Պ. Ճուչարտինի, երկրագործական և առեւտրական. Պ. Բերուձձի հանրային շինութեանց, և Պ. Քարմինէ թղթատարութեան և հեռագրաց նախարար եղան։ Բայց թերեւս ամենէն կարեւորն, արտաքին գործոց նախարարն, ամենէն ետքն որոշուեցաւ, և է հին ազնուական մը, Քաէթանի տի Սերմոնէդա Դուքսը։

—Երեսփ. Ժողովն և Ծերակոյտն Բշ. պիտի գումարուին։

—Ֆրանց Եօզէֆ կայսր և Վիլհէլմ կայսր մարտ 4/16ին պիտի տեսակցին եղեր Ռոմաքերքօ թագաւորին հետ։

* * *

Իտալեան նոր նախարարութիւնն ամբողջովին ընդդիմադիր կուսակցութեան մէջէն առնուած է։ Ամենքն ալ Պ. Քրիսբիի հակառակորդներն են։ Այսինքն, գաղթային ծաւալում չեն ուզեր, այլ կը պահանջեն որ Իտալիա ինքն իր մէջ ամփոփուի, և իր ներքին տնտեսական, ընկերական խեղճութիւններուն դարման տանի։ Երեսփոխանական վերջին ընտրութիւնք Պ. Քրիսբիի անուան շուրջ դարձած էին։ Ժողովրդեան մեծամասնութիւնն անոր հետ մէկտեղ փափաքեցաւ գաղթային և արտաքին փայլուն քաղաքականութեան մը։ Բայց Ատուայի աղետալի ձախողութեան հիմակ ամենուն աչքը բացած ըլլալ կը թուի։ Ինչպէս նոր վարչապետ Պ. տի Ռուտինի, պատերազմական նախարար Ռիքոդդի զօրավար ևս գաղթային արշաւանքի քաղաքականութեան սաստիկ հակառակ են։

* * *

Զօր. Պարադիէրի արձակուեցաւ զինուորական գործոն ծառայութենէ, և կէս-թոշակով հանգստեան կոչուեցաւ։ Միեւնոյն ժամանակ, Զինուորական Ատենի ընդհանուր դատախազը կը քննէ անոր թուղթերը, դատի ենթարկելու համար զինք։

—Պ. Քրիսբիի անկումը խորունկ ցաւ պատճառեց Պերլինի մէջ, իբրեւ մահացու հարուած մը Երրեակ Զինակցութեան, որուն հզօրագոյն պաշտպանն Իտալիոյ մէջ Պ. Քրիսբի էր։

—Ռուս լրագիրք մեռած կը սեպեն Երրեակ Զինակցութիւնն, իր մէկ անդամին կորսուելուն պատճառաւ, և կը քննեն թէ Ռուսիա ի՛նչ պայմաններ պիտի դնէ՝ երբ երկու կայսերք իրեն կոչում ընեն, Երից Կայսերաց Զինակցութիւնը վերահաստատելու համար։ Աւելորդ է ըսել թէ Ռուսք շատ գոհ են Հապէշներուն յաղթանակէն։

—Երեկի սուրհանդակաւ առնուած լրագիրք կ'ըսեն թէ Պալտիսերա զօրավար պատերազմական նախարարութեան հեռագրեր է թէ կացութիւնն յոյժ ծանր է։ Իտալեան զօրքերը շատ մը կարեւոր դիրքեր առանց կռիւի թողլով Հապէշներուն ձեռք, քաշուեցան ինչուան Ասմարա, Մասսաւայի շատ մօտ, մինչ որ եթէ Հապէշներն Ասմարայի վրայ յարձակում ընեն, Իտալացիք որք դէմ դնելու կարողութիւն չունին, ետ կը հրաւին դէպ ի Մասսաւա, այսինքն ծով կը թափին անկէ ետքը։ Ընդ. մէջ Ադպա Կարիմայի և Ասմարայի գտնուած ամրոցները կամ բերդերը կամ Հապէշներուն ձեռքն են արդէն, և կամ պաշարուած։

ՊԱԼՔԱՆԵԱՆ ԳՈՐԾԵՐ. — Պօրիս իշխանի պատկերով տպուած թղթատարական քարտերն որ օրթոտոքս մկրտութեան առթիւ շրջաբերութեան հանուած էին՝ շուտով սպառած ըլլալով, նորէն 5,000 հատ կը տպուի։

—Ֆերտինանտ իշխան ռուս կառավարութեան հաճութիւնն ստացաւ որպէս զի Պ. Պոպչէվ իշխանապետութեան դիւանագիտական գործակատարն ըլլայ ի Փեթերսպուրկ։

ՀԵՌԱԳԻՐ

ՀՌՈՄ, 10 Մարտ.—Ասմարայէ կը հեռագրուի թէ Ատուայի ճակատամարտին մէջ գեր ու ցան եղած ու վիրաւորուած իտալացի զինուորներ մաս առ մաս կը հասնին Ասմարա։ Ամենքն ալ կը հաստատեն Տապորմինա և Ալպերդոնէ զօրավարաց հրամանին տակ գտնուող զօրաց քաջութիւնն։ (Ամենէն խեղճ երեւոյթն ունեցեր է նոյն ինքն Պարադիէրի սպարապետին հրամանին տակ գտնուող զօրախումբն, որ չէ կրցեր պէտք եղածին պէս շարժիլ։) Հապէշներուն կորուստները շատ մեծաքանակ եղեր են։

ՊԵՐԼԻՆ.—Նորտ Տէօյչէ Ալկէմայնէ Զայթունկ կառավարական լրագիրը կը փութայ հերքել Երրեակ Զինակցութեան քայքայման զրոյցները։ Կ'ըսէ թէ Կոլուխովսքի կոմսին տեսակցութիւն Հօէնլօէ իշխանին հետ՝ վերաբերութիւն չունի Հապէշաստանի դէպքերուն։ (Մարդ խելք ունենայ և գերման թերթին այս խօսքին հաւտայ։) «Այն պահուն ուր Իտալիա զինուորական ձախողուածներ կը կրէ, Վիլհէլմ կայսեր և Ֆրանց Եօզէֆ կայսեր նման վեհապետներ միտքերնէն չեն անցըներ թէ արդեօք լքանի՞ն զԻտալիա։ Հաւանելի է որ ֆրանսական թերթերն այսպէս հաւտան։ Բայց պախարակելի չե՛ն անգղ. թերթերն որ անոնք ալ նոյնը կ'ըսեն։»

—Կայսրը Կոլուխովսքի կոմսին հետ երեք քառորդ ժամ տեսնուեցաւ։ Աւստրիական դեսպանն երեկոյին հացկերոյթ տուաւ, որուն ներկայ էին Վիլհէլմ կայսրն ու կայսրուհին, Հօէնլօէ իշխան և Կոլուխովսքի կոմս։

ՄԱՏՐԻՏ. — Հայրենասիրական գումարումներ տեղի ունեցան ամենուրեք Սպանիոյ մէջ։ Հանգանակութիւններ բացուեցան՝ Պետութեան նուիրելու համար մարտանաւեր, Մ. Նահանգաց սպառնալիքին դէմ դնելու համար։ (Միացեալ Նահանգաց մէջ ալ տեղ տեղ հակասպանիական ցոյցեր եղան, մինչեւ իսկ Սպանիոյ դրօշը կրակի տրուեցաւ։)

ԱԶԳԱՅԻՆ
ԼՈՒՐԵՐ

Քաղաքական Ժողովը թէեւ ի նիստ հրաւիրուած էր երէկուան համար, սակայն անդամոց մեծ մասին բացակայութեանը պատճառաւ՝ չի կրցաւ գումարուիլ։

Սէլեան ընտանիքը շնորհակալութիւն կը յայտնէ ամեն անոնց, որոնք ներկայ գտնուելով հանգուցեալ ՊԵՏՐՈՍ ԷՖ. ՍԷԼԵԱՆԻ յուղարկաւորութեան հանդէսին, իրենց ցաւակցական զգացումներն արտայայտեցին այս տխուր առթիւ։

Ներքին լուրեր

ԳԱՏԸՐ ԿԻՃԷՍԻԻ տօնին առթիւ Վհ. Սուլթանը երէկ գիշեր ժամ 1½ին Համիտիյէ մզկիթը գնաց և հոն կատարեց գիշերուան աղօթքը և ժամ 3ին մօտ կայս. պալատ վերադարձաւ։

Մզկիթին բակին մէջ կառքերով կը գտնուէին Բարձր. Մայր Թագուհին և պալատական բոլոր տիկնայք։

Եըլտըզի կայս. պալատն շրջակայքը շքեղ լուսավառութիւնք կատարուած էին և Վհհ. Սուլթանին մզկիթ երթալու և անկէ վերադառնալու պահուն հրախաղութիւններ եղան։

* *

Հիւրանոցին մէջ կը գտնուէին իտալական դեսպանին ընտանիքը և դեսպանատան երկու քարտուղարներ, անգլիական դեսպանատան պահականուն հրամանատարը, գերմանական դեսպանատան երկրորդ և երրորդ քարտուղարներն՝ ընտանեօք, անգլիական դեսպանատան երկրորդ թարգմանին կինը և քառասունի չափ օտարազգի զբօսաշրջիկներ։

Ներկայից ոմանք սենեկապետ Էմին պէյի միջոցաւ արժանացան կայսերական մեծարանաց։

ԿՐԵՏԷԻ նորընտիր կուսակալ Թիւրխան փաշա՝ խորհրդական Եանքօ էֆէնտիի հետ երէկ իրիկուն մեկնեցաւ մայրաքաղաքէս յատուկ շոգենաւով։

Ն. Վսեմութիւն անցեալ օր տեսակցութիւն մը ունեցաւ Բարձր. Մեծ-Եպարքոսին հետ։

—Նախորդ կուսակալ Գարաթէօտորի փաշա իր յաջորդին պիտի սպասէ և յետոյ մայրաքաղաք պիտի գայ այն շոգենաւով, որով հոն պիտի երթայ նորընտիր կուսակալը։

ՎԱՐԺԱՐԱՆՔ.— Կրթական նախարարութեան հրամանաւ՝ մայրաքաղաքիս բոլոր բարձրագոյն նախակրթարանք այսօրուընէ սկսեալ մինչեւ Պայրամի հինգերորդ օրը գոց պիտի մնան։

ՊԱՀԵՍՏԻ ԶՕՐՔԵՐ.—Նախարարաց Խորհրդոյ որոշմամբ, որ վաւերացած է կայս. Իրատէով, անմիջապէս պիտի արձակուին Սէլանիկի ու Գոսովայի նահանգաց մէջ գտնուած պահեստի զօրաց տասներկու վաշտերը։

ԶԻՆՈՒՈՐԱԿԱՆ Հանգստեան թոշակի սնտուկին անցեալ Դեկտեմբեր ամսուան ընդհանուր մուտքն էր 14,512,403 ղրուշ, ուրկից հանելով ծախքն, որ է 11,310,737 ղրուշ, պատրաստ մնացած է՝ նոյն Սնտուկին ու Օսմ. Պանքային մէջ՝ հնչուն դրամով ու արժեթղթով 3,201,666 ղրշ։

ԵԳԻՊՏՈՍԻ ԽՏԻՎԸ.—Մունթէզէմ կ'իմանայ թէ Եգիպտոսի Խտիվ Աբպաս փաշա Պայրամէն յետոյ մայրաքաղաքս պիտի գայ և քանի օր չափ պիտի մնայ։ Ն. Բարձրութիւն յետոյ եւրոպական մէկ քանի քաղաքներ պիտի այցելէ։

Մայր Խտիվուհին ալ տասնըհինգ օրէն մայրաքաղաքս պիտի գայ՝ ամառուան եղանակը Պէյքօզի ծովեզերեայ ապարանքին մէջ անցունելու համար։

Խտիվին եղբայրը Մէհմէտ Ալի փաշա մէկ ամիսէն Փարիզ պիտի երթայ Աբպաս փաշայի մէկ թիկնապահին և իր հետեւորդացը հետ։

Պ. ՔԱՆՊՕՆ.—Ֆրանսական դեսպան Պ. Քանպօն այսօր Գահիրէէն ճամբայ կ'ելնէ մայրաքաղաքս դառնալու համար։

ԹԻՒՆԷԼԸ.—Պետական Խորհուրդը Պայրամէն յետոյ պիտի զբաղի Թիւնէլի ընկերութեան կողմէ մատուցուած նոր առաջարկութեանց քննութեամբը։

ՖԵՐՏԻՆԱՆՏ իշխանը մայրաքաղաքս գալէ առաջ Էտիրնէ ալ պիտի այցելէ։

ԳԱՀԻՐԷԻ ֆրանսական ընդհանուր հիւպատոս Պ. Կօքօրտան, Ֆրանսա ուղեւորելէն առաջ, սեղան մը տուեր է ի պատիւ Կ. Պոլսոյ ֆրանսական դեսպան Պ. Քանպօնի, որ Գահիրէ կը գտնուի։ Տիկին Քանպօն ապաքինած չըլլալով չէ կրցած ներկայ գտնուիլ։ Սեղանին ներկայ էին եղեր նաեւ Ահմէտ Մուխթար փաշա, ռուսական ընդհանուր հիւպատոսը, կինն և այլք։

ՔԱՐԱՓՆԵՐԸ.— Բ. Դրան կողմէ կազմեալ խառն յանձնաժողովն առջի օրը իր առաջին նիստը կազմեց Խարիճիյէի մէջ և զբաղեցաւ քարափանց սակացոյցի խնդրովը։

—Նոյն յանձնաժողովին համար Առեւտրական և Հանրօգուտ շինութեանց նախարարութեան կողմէ պատուիրակ կարգուած է Սէրվիչէն էֆէնտի։

—Պ. Կամէ, ներկայացուցիչ քարափանց ընկերութեան, առջի օրը, տեսակցութիւն մը ունեցաւ Առեւտրական և Հանրօգուտ շինութեանց Վսեմ. նախարարին հետ։

ԿՈՒՍԱԿԱԼԻ ՕԳՆԱԿԱՆՔ.—Տրապիզոնի նահանգին կուսակալի օգնական Վասիլաքի էֆէնտի չորեքշաբթի օրն իր պաշտօնատեղին պիտի ուղեւորի, Եանեայի կուսակալի օգնական Խրիստո էֆէնտի՝ հինգշաբթի օրն և Մանասդըրի կուսակալի օգնական Սթէֆանաքի պէյ Քրէզմովիչ, որդի Կավիէլ փաշայի, յառաջիկայ շաբթու։

Պ. ԷԼԻՈԹ, երկրորդ քարտուղար անգլիական դեսպանատան, որ Գոնիա գնաց՝ քննելու տեղւոյն անգլիական հիւպատոսարանին գործերը՝ իր պաշտօնն աւարտեց և ի մօտոյ մայրաքաղաքս պիտի դառնայ։

ՈՒԽՏԱՒՈՐՔ ԵԳԻՊՏՈՍԻ. — Եգիպտոսի նախարարաց Խորհուրդն որոշեց որ Հիճազ երթալիք եգիպտացի իսլամ ուխտաւորաց համար, որչափ ատեն որ Թուրի մաքրանոցը գտնուին՝ երեք հազար ոսկի յատկանայ այլ և այլ ծախուց համար։

ԵՐՈՒՍԱՂԷՄԱՅ հեռագրական ու թղթատարական տնօրէն Օսման Նուրի էֆէնտի, նոյն պաշտօնատան հասոյթներն իւրացուցած ըլլալուն համար, դատուեցաւ տեղւոյն Իտարէի ժողովին կողմէ։ Օսման Նուրի էֆէնտի դատապարտուեցաւ պաշտօնանկութեան, վեց ամսուան պայմանաժամով Լաթաքիա աքսորուելու և իւրացուցած գումարն հատուցանելու՝ մասնակցութեամբ իր երաշխաւորներուն։ Սակայն դատապարտեալն ու երաշխաւորք վերաքննութեան դիմեցին և իրենց դատը վերստին պիտի տեսնուի Պէյրութի Իտարէի ժողովին առջեւ, որովհետեւ պաշտօնէից դատաստանին կանոնագրոյն տրամադրութեանց համաձայն, երբ Իտարէի ժողով մը նախնական վճիռ մը արձակէ, անոր վերաքննութիւնը կը կատարէ՝ ամենէն մօտ գտնուած նահանգին Իտարէի ժողովն և Պէյրութն ալ Երուսաղէմի ամենէն մօտ գտնուող նահանգն է։

ԵՐԿՐԱԳՈՐԾԱԿԱՆ—սեղանաւորական ընկերութիւն մը պիտի հաստատուի Գոնիայի մէջ, զոր կը կազմեն պելճիքացի դրամատէրներ։

ԱՅՏԸՆԻ նահանգին Տէֆթէրխանէի պաշտօնեայ Ասըմ պէյ, կ'ըսէ Սապահ, իր պաշտօնին մէջ զեղծումներ և անկանոնութիւններ գործած ըլլալով, պաշտօնանկ եղաւ և դատաստանի պիտի ենթարկուի։

ԱՓԻՈՆ.—Այս տարի, եղանակին սկիզբէն ցայսօր, Իզմիրի հրապարակը տարուած աֆիոններու քանակութիւնն է 3,443 կողով. անցեալ տարի 2,254 կողով էր։

ՊԷՐՈՒԹԻ մէջ, ոչխարի միսի գնոյն առթիւ, անհամաձայնութիւն մը ծագեր է թաղապետութեան ու մսավաճառներու միջեւ, Այդ պատճառաւ այս վերջինք չեն ուզեր եղեր միս ծախել, որով ժողովուրդը դժուարութիւններ կը քաշէ։

Պ. ՌՈՒԼԷ, որուն յանձնուած է Գամարանի (Կարմիր ծով) մաքրանոցին շինութիւնն, երէկ նոյն տեղն ուղեւորեցաւ։ Պ. Ռուլէ Բօսֆորի մէջ պիտի առնէ հոլանտական Սօմ—Ռըրա շոգենաւն, որուն մէջ են այլ և այլ մեքենաներ և զանազան գործիներ։

ԵԱՖԱՅԻ գաւառը ոռոգելու խնդիրն, որուն համար արտօնութիւն խնդրած էր Եուսուֆ Նաֆօն էֆէնտի, նկատողութեան պիտի առնուի Պետական Խորհրդոյ կողմէ։ Խորհրդակցութեանց ներկայ պիտի գտնուին խնդրարկուն ինչպէս նաեւ Հանրօգուտ շինութեանց նախարարութեան կողմէ պաշտօնեայ մը։

ՊԵՏԱԿԱՆ Խորհրդոյ նախնական դատարանին ընդհանուր դատախազ Նազըմ պէյ նոյն Խորհրդոյ վերաքննիչ ատենին ընդհանուր դատախազ կարգուեցաւ փոխանակ Եանքօ էֆէնտիի, որ Կրետէի կուսակալութեան խորհրդական կարգուեցաւ։

Պ. ՄԻՒԼԼԸՐ, առաջին թարգման աւստրիական դեսպանատան, մէկ ամսուան արձակուրդով Հունգարիա պիտի ուղեւորի։ Իր բացակայութեանը առաջին թարգմանի պաշտօնը փոխանորդաբար պիտի վարէ երկրորդ թարգման Պ. Բօկաչէր։

ՔԱՐԱՆԹԻՆԱ.—Առողջապահական վարչութիւնը, 27 Փետրուար թուականաւ շրջաբերական-հեռագիր մը ուղղելով քարանթինայի բոլոր կայարաններուն, ծանոյց թէ 48 ժամու այն հսկողութիւնն, որ որոշուած էր Աղեքսանդրիայէն եկողներուն համար, 24 ժամու իջուցուած է՝ սկսեալ Փետրուար 27էն։ Նաւաստները և ուղեւորաց գոյքերը ապանիխուելով իրենք ալ բժշկական քննութեան պիտի ենթարկուին։

Եգիպտոսի միւս ծովեզերքէն եկողներն՝ ուղեւոր ունենան թէ ոչ, բժշկական քննութեան մը պիտի ենթարկուին։

ՀՈԳԵՀԱՆԳԻՍՏ.—Վաղը Բերայի Ս. Անթուան եկեղեցւոյն մէջ Պատարագ պիտի մատուցուի՝ ի հանգիստ հոգւոյ այն իտալացի զօրաց, որք մարտ 1ին (Ն. Տ.) մեռան Ատուայի (Հապէշստան) պատերազմին մէջ։

ՕՏԱՐ ՄԱՐՏԱՆԱՒԵՐ.—Անգլիական երեք մարտանաւեր, անցեալ չորեքշաբթի օր, Պէրութ ժամանելով թնդանօթաց արձակմամբ ողջունեցին են օսմանեան բերդն, որ փոխադարձաբար պատասխաներ է։

Հրամանատարը, նոյն օրը, պաշտօնական այցելութիւն տուեր է կուսակալին, որ յետոյ փոխադարձ այցելութեան գացեր է։

Այդ մարտանաւեր Կիպրոս ուղեւորեր են։

—Ֆրանսական Տէքա—Բառօն զրահաւորը ամսոյս 13ին Հայֆա կցցին ժամաներ է։

—Հոլանտական Ալքմաար մարտանաւը, որ Իզմիրի նաւահանգիստը կը գտնուէր, անցեալ հինգշաբթի օր Հոլանտա ուղեւորեր է։

—Ամերիկեան մարտանաւ մը, անցեալ չորեքշաբթի օր, Սուրիական Տրիպոլսոյ նաւահանգիստը ժամաներ է։

ԱՂԵՔՍԱՆԴՐԻՈՅ նորընտիր կառավարիչ Իսմայիլ Սատըք փաշայի տարեկան 1200 ոսկի թոշակ յատկացուեր է։

—Աղեքսանդրիոյ մէջ քարիւղի ընդունարաններու շինութեան ձեռնարկուեր է։

—Աղեքսանդրիոյ մէջ մեռաւ Պ. Ժան Տիմիթրիու 70 տարեկան, որ 1844էն ի վեր հոն հաստատուած էր։ 36,000 եգիպտական ոսկի կտակած է յունական հաստատութեանց ի նպաստ։ Աղեքսանդրիոյ յոյն հասարակութեան 10,000 ոսկի բաժին կը մնայ։

ԻՆՖԼՈՒԷՆՑԱ. — Պէրութի նահանգին Աքեա գիւղաքաղաքին մէջ ինֆլուէնցան սաստկապէս ճարակեր է։

ՍՈՒՐԻՈՅ Հօրան գաւառին մէջ օգտակար անձրեւներ տեղացած ըլլալով, հունձքերն այս տարի խիստ առատ պիտի ըլլան։

ՓՈԽԱՌՈՒԹԻՒՆԸ.—Կ'ըսուի թէ կայս. կառավարութեան կողմէ կնքելի 3,200,000 ոսկինոց փոխառութեան պայմանագրութիւնը ստորագրուեր է։

ԳԱՄԱՐԱՆԻ մաքրանոցին բացուելէն մինչեւ յունուար 11, ընդամենը 4295 իսլամ ուխտաւորներ ժամաներ են։ Նոյն ամսուան 13ին ու 14ին երկու շոգենաւեր քարանթինի պայմանաժամն աւարտած ըլլալով, Ճիտտէ ուղեւորեցան։ Նոյն ամսուան 14ին ու 16ին հոլանտական երկու շոգենաւեր ժամանեցին՝ 1353 ուխտաւորներով։ Ամենուն ալ առողջական վիճակը գոհացուցիչ է։

«ՖԻՒՐՍԹ ՊԻՍՄԱՐՔ» շոգենաւով մայրաքաղաքս եկող զբօսաշրջիկներն երէկ այցելեցին Այասոֆիան, Սուլթան Ահմէտի, Պայազիտի ու Ֆաթիհի մզկիթներն և կայս. Թանգարանը։

ԵԱՆԵԱՅԻ նորընտիր հրամանատար Նաճիպ փաշա իր նախորդ պաշտօնատեղիէն՝ Ուրֆաէն մայրաքաղաքս եկաւ և աստից Եանեա պիտի երթայ։

ԵՐԿՐԱՇԱՐԺ.— Անցեալ երկուշաբթի օր Պերկամայի մէջ (Այտըն) երկու անգամ երկրաշարժի ցնցումներ զգացուեր են։

ՖԷՍԽԱՆԷԻ գործարանին մէջ տեղ մը պիտի յատկացուի, ուր պիտի պատրաստուին զինուորաց անկողիններուն յատուկ գորգեր ինչպէս նաեւ գուլպաներ եւ կարմիր երիզներ։

ԹԷՆՊԷՔԻ. — Իգտամ կիմանայ թէ պիտի ձեռնարկուի օսմանեան բոլոր երկիրներու մէջ՝ ի բաց առեալ Պաղտատի նահանգը՝ տեղական թէնպէքիի մշակութեան եւ իւրաքանչիւր քիլօէն յարմար քանակութեամբ տուրք մը առնելով. պիտի բաժնուի նիմտահան գանձուն եւ Թէնպէքիի Ռէժիին միջեւ։

ՔԱՐԻՒՂ.— Ամերիկայի քարիւղի վաճառականք հրահանգ տուած են իրենց Կ. Պոլսոյ ներկայացուցիչներուն, որ իրենց ղրկած քարիւղները վաճառեն՝ Պաթումի քարիւղներուն գինովը։

ԳՕՆԻԱՅի եփաթուղթայն չինութիւնք, որք օդերու գէշութեանը պատճառաւ ժամանակէ մը ի վեր դադրած էին, վերսկըսան։

ՀՐԷՇ ՄԸ. — Լէրիօզ կղզւոյն մէկ գիւղին մէջ յոյն կին մը հրէշ մը ծներ է, որուն ոտքերը ու ձեռքերը մարդու ոտքերու եւ ձեռքերու կը նմանին եղեր. իսկ գլուխն ու քիթը շան գլխու եւ քիթի նման, պարանոցն ու ականջն երկայն. բերան չունի եղեր։ Այդ հրէշ, որ եօթը ամսու ծներ է, մկրտուելէ յետոյ մեռեր է։

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆՔ

Միւլքիյէթեան աստիճան տրուեցաւ կայս. անձնական սպայակոյտէն Ֆէրիգ Շաքիր փաշայի։

Շիրազի օսմանեան պատուակալ փոխհիւպատոս անուանեցաւ Միրզա Սէյիտ Մէհմէտ էֆէնտի, որդի նախորդ հիւպատոս վախճանեալ Սէյիտ Իպրահիմ էֆէնտիի։

Ականակուռ Մէճիտիյէ պատուանշան տրուեցաւ Վեհ. Սուլթանի փեսայ ու թիկնապահ Ֆէրիգ Ահմէտ, Խալիտ ու Նուրէտտին փաշաներու։

Առաջին կարգի Մէճիտիյէ՝ Մարաշի կառավարիչ Ապտիւլվէհապ փաշայի։

Առաջին կարգի Օսմանիյէ՝ Սպարապետի Դրան հաշուակալութեանց առաջին ճիւղին նախագահ ու կայս. պատուակալ թիկնապահ Ֆէրիգ Սատէտտին փաշայի եւ ընդհանուր պիտոյից ճիւղին երկրորդ նախագահ եւ Զինուորական Քննիչ Յանձնաժողովոյ անդամ Ֆէրիգ Ահմէտ Աֆիֆ փաշայի։

Երկրորդ կարգի Շէֆգաթ՝ կայս. Գանձարանին տնօրէն Հասան Շէվգի պէյի կնոջ եւ Պետական Խորհրդոյ անդամներէն Վահիտ պէյի կնոջ։

Երրորդ կարգի Շէֆգաթ՝ Վահիտ պէյի աղջկան։

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ԶԵԿՈՒՑՄՈՒՆՔ

Հետեւեալ Պաշտօնական Զեկուցումները հաղորդուած են ի հրատարակութիւն.

«Զաթալճայի կառավարիչը Փետրուար 24 թուականաւ հեռագրած է Ներքին գործոց նախարարութեան թէ Տէրքօսի գիւղախումբի գիւղերուն մէջ 140 տղաքներ պատուաստուած են։»

—«Փետրուար 27 թուականաւ Բարձր. Մեծ-Եպարքոսին ուղղեալ հեռագրեր ծանուցած են թէ Պրուսայի, Հալէպի, Էնկիւրիի, Էրզրումի, Տրապիզոնի, Սըվազի, Վանայ, Գօնիայի եւ Ատանայի նահանգաց մէջ ալ, շնորհիւ Վեհ. Սուլթանին, կատարեալ անդորրութիւն եւ ապահովութիւն կը տիրէ։»

ՕՐ. ՌԱՇԷՆՊԷՐԻ

ՎԵՐՋԻՆ ԵՐԿՈՒ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՄՆԵՐԸ

Օր. Ռաշէնպէր եւ իր խումբը այս գիշեր պիտի ներկայացունեն

Les Demoiselles de St.-Cyr.

Վաղը գիշեր, վերջին ներկայացում, յատկապէս ընտանիքներու համար կազմակերպուած, շահեկան յայտագրով մը. Երեք գօմէտիներ պիտի ներկայացուին՝ Մոլիէռի, տիկին տը Ժիռարտէնի եւ Բայեռոնի։

ԱԶԳ. ՕՍՄ. ԿԱՅՍ. ՊԱՆՔԱՅԻ

Օսմ. հանրային պարտուց փոփոխեալ արժէթուղթերն ունեցողներուն կը ծանուցուի թէ օսմ. հանրային պարտուց վարչական խորհուրդին 96 փետրուար 29ի ազդին համեմատ իրենց պիտի վճարուի կէս առ հարիւր տոկոս մը իրենց արժէթուղթերուն անուանական արժէքին վրայ։

Ուստի 1896 մարտ 1/13էն անդին պարտին իրենց թուղթերուն թիւ 25 կտրօնները սովորական պարտքերոններուն հետ ներկայացնել օսմ. կայս. պանքան ի Պոլիս, Թարաքճըլար, Բշ. Դշ. եւ Եշ. օրերը առտուան ժամը 10էն մինչեւ 2, յետ միջօրէի։

Ջնջուած կտրօններուն եւ թուղթերուն փոխարէն ընկալագիր մը պիտի յանձնուի իրենց որ շրջաբերութենէն 10 օր նոյ ներկայացնելու է օսմ. կայս. Պանքան ի Ղալաթիա։ 4—4

ԱԶԳ. ՕՍՄ. ՀԱՆՐԱՅԻՆ ՊԱՐՏՈՒՑ

Շերամաբուծական վարժարանին բացումը, յառաջիկայ տարեշրջանին համար, տեղի պիտի ունենայ 1896 ապրիլ 1ին (Ն. Տ.)։ Հետեւապէս կը ծանուցուի այս վարժարանին դասընթացքներուն հետեւիլ փափաքողներուն թէ իրենց խնդրագիրները ներկայացնելու են վարժարանին տնօրէնութեան մինչեւ սոյն թուականը։ Անոնք ինչպէս նաեւ երկրորդ տարւոյ աշակերտները Պրուսա գտնուելու են բացման օրը։

ԸՆԴՀ. ՏՆՕՐԷՆՈՒԹԻՒՆ

ԻՐԱՒԱԲԱՆԱԿԱՆ

ՍՆԱՆԿՈՒԹԻՒՆ

Գ

4. Քանի որ սնանկութեան վճռագիրը սնանկին բոլոր պարտատէրներուն վրայ ազդեցութիւն պիտի ունենայ, պէտք է որ ամենքն ալ անկէ տեղեկութիւն ունենան, եւ ասոր համար լրագիրներու միջոցաւ այսինքն սնանկանալը պէտք է հրատարակուի, եւ Իթիրազ, Իսթինաֆ, Թէմյիզ ընելու համար որոշեալ պայմանաժամերուն սկիզբը այդ հրատարակութեան թուականը կ'ըլլայ։ Ուրեմն եթէ մէկուն սնանկութիւնը հրատարակուած չըլլայ, մինչեւ վերջը այդ վճռագրին դէմ Իթիրազ, Իսթինաֆ եւ Թէմյիզ կրնայ ըլլալ։ Սակայն այդ հրատարակութիւնը այդ միջոցներուն սկիզբը որոշելէ զատ կարեւորութիւն չունի, որով ոչ ոք «ես սնանկին սնանկանալը ձեր չհրատարակելուն համար, չգիտնալով անոր հետ կարգ մը գործողութիւններ ըրի, ուրեմն այդ գործողութիւններս օրինաւոր են» կրնայ ըսել, որովհետեւ սնանկութենէն վերջ սնանկին բոլոր գործողութիւնները չեղեալ կը նկատուին։

Սնանկութեան վճռագիրը առժամանակեայ գործադրութեան (Մուաճճէլ ինֆազ) ենթակայ են, այսինքն վճռագիրը տրուելուն պէս կը գործադրուի, Իթիրազի, Իսթինաֆի, Թէմյիզի միջոցներուն տակաւին չանցնիլը կամ Իթիրազ, Իսթինաֆ եւ Թէմյիզի դիմումը այդ վճռագրին գործադրութիւնը չկրնար յետաձգել, մինչեւ իսկ սնանկը երաշխաւոր կամ ուրիշ ապահովութիւն ալ եթէ տայ։

5. Ուրիշ վճռագրերու նման, սնանկութեան վճռագրին դէմ ալ, թէ՛ սնանկին, թէ պարտապահանջներուն եւ թէ խնդրին մէջ շահ ունեցող ուրիշ անձերու կողմէն, Իթիրազ, Իսթինաֆ եւ Թէմյիզ կրնայ ըլլալ, եւ այս կերպով թէ՛ սնանկութեան վճռին եւ թէ անկարողութեան սկիզբին դէմ կրնան դիտողութիւն ընել եւ անոնց ջնջումը պահանջել։

Իթիրազի իրաւունքը՝ դատարանին ի բացակայութեան տրուած վճռագրերուն դէմ կրնայ գործածուիլ, բայց եթէ սնանկը՝ ինքը իրականութիւնը պահանջած ըլլայ — վճիռը իր բացակայութեանը տրուած իսկ ըլլայ — այն ատեն այդ իրաւունքէն զրկուած կը մնայ, բայց այս պարագային մէջ դարձեալ Իսթինաֆ եւ Թէմյիզ կրնայ ընել։ Իթիրազի միջոցը վճռագրին հրատարակուելէն սկսեալ, սնանկին համար ութ եւ ուրիշներու համար երեսուն օր է, վերաքննութեան միջոցը 15 ու Թէմյիզի միջոցը 91 օր է։

Եթէ սնանկը վճռագրին դէմ դիտողութիւն ըրած ըլլայ, իր դիտողութիւնները սէնտիքներուն եւ իրեն դէմ դատ բացող պարտապահանջներուն հաղորդելով անոնք դատարան պէտք է հրաւիրել. Նոյնպէս եթէ ուրիշներ դիտողութիւն ըրած ըլլան, դարձեալ իրենց դիտողութիւնները սէնտիքներուն պէտք են հաղորդել։

Հիմա գանք սնանկութեան վճռագրին արդիւնքներուն՝ որ վեց են.

1. Սնանկը իր ստացուածին տէրն ըլլալէ կը դադրի, 2. Պարտապահանջները սնանկին դէմ ունեցած առանձին առանձին դատ բանալու իրաւունքէն առժամանակեայ կերպով կը զրկուին, 3. Սնանկին տակաւին պայմանաժամը չլրացած բոլոր պարտքերուն պայմանաժամը հասած կը նկատուի, 4. Գրաւոր կամ ուրիշ տեսակ առանձնաշնորհումով չապահովուած պահանջքներուն տոկոսը կը դադրի, 5. Կասկածելի կոչուած միջոցին մէջ սնանկին ըրած գործողութիւններուն մէկ մասը չեղեալ կը նկատուի, 6. Սնանկը կարգ մը քաղաքային իրաւունքներէ կը զրկուի։ — Ասոնք բացատրենք։

1. Արդիւնք. — Որպէս զի սնանկը՝ սնանկանալէն վերջ՝ ունեցած ինչքը ձեռքէ հանելով, պարտապահանջներուն չը վնասէ, սնանկութեան վճռագրին տրուած օրէն սկսեալ իր ունեցած ինչքին տէրը ըլլալէ կը դադրի եւ զանոնք ուզածին պէս գործածելու անկարող կը գտնուի. այս անկարողութիւնը նոյն օրուան առաւօտուընէ կսկսի, այսինքն տակաւին վճիռը չտրուած ըրած գործողութիւններն ալ չեղեալ կը նկատուին. ասոր ալ պատճառը՝ միեւնոյն օրուան մէջ կատարուած գործողութիւններէն ո՛րը վճռագրէն առաջ եւ ո՛րը վերջը եղած ըլլալը որոշելու մասին գտնուած դժուարութիւնն է, որովհետեւ տետրակին մէջ գործողութեան ժամերը չեն արձանագրուիր։

Սակայն սնանկը իր ինչքը չկրնար գործածել ըսելով՝ բնաւ գործողութիւն մը չկրնար ընել, ըսել չենք ուզեր այլ ի վնաս իր պարտապահանջներուն գործողութիւններ ընել արգիլեալ է, այսինքն ներկայ ինչքը՝ այլեւս պարտապահանջներունը նկատուելուն համար, զանոնք չկրնար գործածել, որով եթէ վաճառական մը սնանկանալէ վերջ մէկէ մը փոխ ստակ առնէ, փոխատուն իր տուած ստակը սնանկին անձէն կրնայ պահանջել, [illegible] այսինքն անոր ինչքէն բան մը չկրնար պահանջել։

Ինչպէս որ վերը ըսած էինք, սնանկին այս անկարողութիւնը միայն սնանկանալէն առջի ինչքերուն յատկացեալ չէ, այլ սնանկանալէն վերջ մէկուն ստացուածքը ժառանգելով կամ իրեն նուէր (հէպէ) եւ կամ կտակ (վասիյէթ) ըլլալով, ստանալիք ինչքին ալ գործածելու անկարող կը գտնուի։

Սակայն սա աւելցնենք որ, սնանկը առանց իր ինչքին դպելու, գործակատարութեան (թէսհիլաթ), միջնորդութեան (տէլլալլըք) նման վաճառականական գործողութիւններ կրնայ ընել, եւ եթէ իր մէկ բարեկամը իրեն պզտիկ գումար մը տայ, առեւտուր ընելով կրնայ ընտանիքը պահել, պարտապահանջները անոր չեն կրնար դպչիլ. իսկ երբ տեսնեն թէ, բաւական մեծկակ գումար մը կը շահի՝ այն ատեն իր ապրուստէն աւելի եղած հասոյթը ձեռքէն կրնան առնել։

Այս անկարողութեան մէկ բնական արդիւնքը ըլլալով, ի նպաստ եւ ի վնաս սնանկին բացուած դատերուն մէջ՝ սնանկը անձամբ չկրնար գտնուիլ, թէ՛ ինչքը կառավարելու եւ թէ այդ դատերուն մէջ անոր փոխանորդելու պաշտօնը սէնտիքներուն տրուած է։

ՏԻՐԱՆ ԵՐԿԱՆԵԱՆ
Բարձր. կարգի ուսանող
Կայս. Իրաւ. Վրժր.ի

(Շարունակելի)

ԱՐՍԷՆ ՀՈՒՍԷ

(ԻՐ ԿԵԱՆՔԷՆ ՔԱՂՈՒԱԾՔ ՄԸ)

Վարդերու եւ երիտասարդութեան բանաստեղծը, Արսէն Հուսէ, որ մեռաւ անցեալները, իր ութսունամեայ աղուոր մահուամբը կը տանի բանաստեղծի այն խանդոտ բանաստեղծութիւնը որ իր սէր եղաւ։ Իրմով չանհետանար ռոմանթիքներու ցեղը, ինք, ռոմանթիք մը ըլլալէ առաջ, վարպետն էր այդ մասնաւոր սեռին, սքանչացող մը Հիւկօի, եւ կեանքի մէջ անկախ վազվզող մը թիթեռնիկներու եւ լիպէլլիւլներու ետեւէն, ինչպէս գրեց Գլարթի։

Դպրոցական գրասեղաններու վրայ կարդացի առջի անգամ իր «Լիւսիա»ն, 60 սանթիմնոց հատոր մը, եւ առջի անգամէն, դպրոցականի տարտամ գաղափարներուս մէջ, սիրեցի այդ մեծ բարի վարպետն որ կը սովրեցներ ինծ երգը համբոյրին եւ համբոյրը երգին եւ որ կը ճանչցներ թէ կինը յաւիտենական խորհրդանշանն է չարին։

Եւ անկից վերջ, իմ սիրած վարպետներէս եղաւ Հուսէ. իր [illegible] 41էմ Ֆոթէօյլին մէջ կը գտնէի զինքը նորէն, աւելի մեծ, աւելի աղուոր եւ միշտ բարի։

Ո՛հ, բարի. բարութիւնը առաքինութիւն մ'էր իրեն։ Տիմա որդի կըսէր. «Ձեմ կարծեր որ ամբողջ կեանքին մէջ գէշութիւն մը ըրած ըլլայ մէկուն»։ Եւ ուրիշ ատեն մը. — «Կը կարծեմ թէ միակ անձն է որ կրնայ իր տարիքին մէջ սիրոյ վրայ խօսիլ կնոջ մը հետ առանց տարօրինակ ըլլալու…»

Արսէն Հուսէի կեանքը պայքարալից եղաւ. բայց բնաւ չատեց կեանքը, ամեն բանի դէմ կրցաւ գնել։ Իր ատենի ամենէն պզտիկ օրաթերթերն իսկ ծաղրեցին զինքը. ամեն բանի յաղթեց, որովհետեւ գիտէր թէ ամեն բան կանցնի։

Իր մեծ գործերէն է, իր Արթիսթ հանդէսին հրատարակութիւնը. անոր հաւաքածոն շատ յարգի եւ կենդանի կը մնայ։ Կոնքուռները իրենց առաջին տպաւորութիւնները կուտային հոն, Ֆլօպէռ իր Թանթասիոն տը Սէնթ Անթուանի առաջին տեսարանները։ Արթիսթը չի կրնար մոռցուիլ ժամանակակից գրական պատմութեան մէջ։

Լրագրէն վերջ, տնօրէնը եղաւ Թէաթր-Ֆրանսէզին զոր վարեց վեց տարիներ ամբողջ։ Իր ատենի մեծ դիրասանուհին Ռաշէլ, իր պաշտպանութեամբը բեմ ելաւ առաջին անգամ։ Հուսէ կը կռուէր հասարակաց կարծիքին դէմ. իր օրով ամենէն խիզախ խաղերը բեմ կելնէին։ Վիքթօր Հիւկօի արտաքսման օրը, անոր ողբերգութեանց միայն ազդը, ամբողջ Բարիզի մէջ, ծածկեց պատերը եւ այսպէս, բեմին առջեւ, համակրող հասարակութիւնը կրցաւ լալ մեծ բանաստեղծին ետեւէն։

Բայց վերջապէս ելաւ այդ պաշտօնէն։ Իր յաջորդը անմիջապէս ներկայացնել տուաւ թատերգութիւն մը զոր մերժած էր Հուսէ. սակայն հակակրութեան նշան էր մեծ մարդուն դէմ. Հուսէ անտարբեր մնաց, բայց ցաւ զգաց, մարդ միշտ կը ցաւի երախտամոռութեան վրայ։ Յետոյ, օր մը, Նորէն ձեռք առաւ գրիչը, ձեռքը չէր եկած դեռ այդ մարդուն համար, ինչպէս ըսած է Կոթիէ։ Լը Ռուա Վոլթէրէն վերջ, գրեց պատմութիւնը 41րդ թիկնաթոռին որ պիտի մնայ իր մեծ գործերէն մին, յետոյ Լա Գօմէտիէնը գրեց, Ռաշէլի յիշատակին համար, Լէ կրանտ դամ եւ դեռ ուրիշ գործեր որոնք Հուսէի տաղանդին փառքն են։

Բայց Հուսէ ամենէն աւելի իր Սալօնները կը սիրէր։ Կոնքուռներու օրագրին հետ, իր յիշատակները, պատմական եւ գրական մեծ էջեր են. անոնք օրը օրին կը գրէին իրենց օրագիրը, նոր յուզումներու տակ, Հուսէ մէկէն յիշեց իր անցեալը, իր կեանքի երեկոյին, մեծ եւ միակ յուզումով մը։

Ակադեմիի խնդիրն իր չուրջն ալ յուզուեցաւ. չէր ուզած անդամ ընդունուելու բաղդը փորձել։ Նաբոլէոն Գ. որ կուզէր 10 թիկնաթոռներ եւս աւելցնել այն պատանդներուն համար որոնք դուրսը կը մնային, օր մը իր Կեսարի պատմութեան մէկ հատորը ղրկելով վարպետին, գրած էր անոր ճակատը.

«Առ Արսէն Հուսէ, անդամ Ֆրանսական ակադեմիի»։

Բայց այս բառախաղութիւնը երազ մը մնաց, Հուսէ չընտրուեցաւ բնաւ — Մինչեւ որ Կոթիէ չընդունուի, կ'ըսէր, չեմ ըլլար ակադեմական։

Կոթիէ ներկայացաւ, բայց չընդունուեցաւ, Հուսէ սպասեց, բայց չի զղջաց. բարկութիւնը չէր կրնար զսպել այդ 40 անմահներուն դէմ որոնք երեք անգամ գոցած էին Ակադեմիի դուները մեծ Վիքթօր Հիւկօի երեսին։

Գիտէր որ Ակադեմին կը սխալէր միշտ եւ չէր ուզեր իր վրայ ալ փորձած ըլլալ այդ սխալը. ինք չի պիտի պարծենար երբեք 40 անմահներէն ըլլալուն, իր փառքը դուրսէն կուգար։

Եւ մինչեւ վերջին վայրկեանն՝ փառքը ետեւէն եկաւ. իր վերջին օրերուն ունեցած մեծ հաճոյքը իր որդւոյն ընտրութիւնն էր։ Այդ պատիւը աւելի իրեն կընէր Ակադեմին։

Եւ վերջին հաճոյքին տակ, առանց գէշ գործ մը ըրած ըլլալու ամբողջ կեանքին մէջ, առանց ճանչցած ըլլալու ատելութիւնը, Արսէն Հուսէ մեռաւ կապոյտ, վարդերէ եւ Միւսէի հառաչներէն շինուած երազի մը մէջ—իր երազը։

Բերա ԷՍԹԱՄԹԱՄ

MORRHUOL

Ընտանիքի մայրերը չեն գիտեր ի՛նչ հնարք բանեցնեն՝ Մօրիւ ձկան իւղը խմցնելու համար իրենց տղաքներուն. գործածուած բոլոր ամփիչները չեն կրնար արգիլել զզուանքը, փսխուքը, սրտխառնուքը, փորհարութիւնը. ուստի մեծ ուրախութեամբ ընդունած են Պ. Շաբօթօի հնարած Մօրիւօլը, Մօրիւ ձկան իւղին ազդեցիկ տարրը։ Մօրիւօլը քսանըհինգ անգամ աւելի զօրաւոր է քան Մօրիւ ձկան իւղը. բնաւ անհանդուրժելի չէ. փափկակազմ անձինք որ շատ դիւրաւ հարբուխ կ'ըլլան, կուրծքի տկարութիւն ունեցողները անոր գործածումով յոյժ ազդեցիկ դարման մը կը գտնեն։

LE QUINQUINA FERRUGINEUX

Երբ տեսնենք տժգոյն եւ տկար տղայ մը, քլոռոզէտ աղջիկ մը, անարիւնութենէ եւ ստամոքսի հիւանդութենէ տառապող կին մը, կը հարցունենք թէ ինչ՚ու քինքինա եւ երկաթ չյանձնարարուիր անոնց, վերականգնանալու համար։—Այս առթիւ կը յիշեցունենք թէ ամենէն հին եւ ամենէն գնահատելի պատրաստութիւնն է Կալիս եւ Ընկ. քինա ֆէռիւժինէօի օշարակը, որ կը պարունակէ քինան, այս ծանօթ զօրացուցիչը, եւ լուծեալ ֆոսֆաթ տը ֆէռ, այսինքն ոսկրի եւ արեան տարրերը։ Այս օշարակ վճիտ է եւ ախորժահամ եւ թէ՛ տղաք թէ չափահասք հաճոյքով կը խմեն զայն։

Սակարան

ՂԱԼԱԹԻԱ, Փետր. 29/12 Մարտ 1896

Անուանակ. եւ Վճարեալ		Թուական	Անուանք Արժեթղթոց	Ընթացիկ Գիներ	
100		1881	Քնս. Սէրի A 1%	59	20
100			» » B	37	30
100			» » C	22	10
100			» » D գոցուած	23	14
400			» » D բացուած	23	24
100			» » D միջօրէ	23	08
100		1870	Ռում. Էլթ. գոցուած	118	50
Ֆր. 500			Ռում. Էլթ. բացուած	120	—
			Ռում. Էլթ. միջօրէ	117	25
Անվ.	Վճր.				
20	10	1890	Օսմանիէ 4%	—	—
22	11	1869	Քրէտի Ժէն. Թ.	8	18
10	5	1872	Սօս. Թ. տը Շ. Լ. Վ.	4	22
140	140	1878	Լաւրիոնի	60	—
500	300	1888	Անատոլուի (Բժթ. 5%	695	—
500	500		Երկաթուղիի (Գրթ.	315	—
20	8	1882	Թրամուէյ (Բժթ. 5%	900	—
500	500		(Գրթ.	495	—
500	200	1883	Օսմ. Ռէժի	16	34
1.40	1.40	1892	Օսմ. Միկարէթ 6%	1	86
11	5½	1893	Օսմ. Ապահովն. Ընկ.	5	60
500	500	1882	Զրի Ընկ. Տէրքոս	395	—

ՑԹԻԼԱՆՑ (Թրիմ) ՏԻ ՎՐԱՅ	Օ. Ո.	Ղրշ.
8 օրուան համար 1000 հատի	5	—
1 ամսուան համար	8	—
1 օրուան համար	1	50
Ռըբոր	—	10
Կանխիկ (Հէվալէսիզ)	—	10

ԸՆԹԱՑՔ ՓՈԽԱՆԱԿԱԳՐՈՑ			
Լոնտոն 3 ամիս	Ղրշ.	110	3/8
Փարիզ »	Ֆր.	23	85
Վիեննա 3 օրուան	Ֆիոր.	10	83 3/4
Պերլին չէք	Մարք.	18	42 1/2

ՍԹԻԼԱՆՑ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻԻ ՎՐԱՅ		
8 օրուան համար 25 հատի Ֆր.	4	50
1 ամսուան համար »	6	50
ԸՆԹԱՑՔ ԴՐԱՄՈՑ		
Անգլ. ոսկի Օ. Ո. 100 ղրշ.էն	110	10
20 Ֆրանքնոց	87	30
20 Մարքնոց (Գերմանական ոսկի)	107	20
Քըրմիզ	31	10
[illegible]	8	52
Մէճիտիյէ	108	22
Մանր արծաթ	103	10
Մէթալիք	97	20
[illegible] Ղալաթիոյ Սակարանին	9	

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՍԱԿԱՐԱՆՔ

ՓԱՐԻԶ 12 Մարտ		
Քոնսոլիտ Տաճ. B Կոնսոլ. Ֆր.	—	—
» » C »	22	45
D (Բացուած) »	—	—
(Գոցուած) »	21	92
Ռումելիի Երկաթուղի »	121	87
[illegible] »	472	50
Մաքսային Պարտաթուղթ »	498	50
[illegible] »	435	—
Ռէժիի Բաժնեթուղթ »	403	75
Պանք Օթոման (անուանակ.) »	602	50
Ռանթ Ֆրանսական 3% »	102	82
» » 4½% »	106	35
» Իտալական »	81	—
Քրէտի Լիոնէ »	782	50
Քրէտի Ֆոնսիէ »	—	—
Քոնդուար տ'էսքոնթ »	—	—
Սուէզի Բաժնեթուղթ »	—	—
Եգիպտական Միացեալ »	521	50
Չէք Լոնտոնի վրայ »	25	210
ՎԻԵՆՆԱ 12 Մարտ		
Ռումելիի Երկաթուղի Ֆիորին	60	45
Օսմ. Ռէժի »	190	—
Փոխանկ. Լոնտոնի վրայ 3 ամիս	120	95
» Փարիզի »	—	—
ԼՈՆՏՈՆ 12 Մարտ		
Քոնսոլիտ Օսմանեան A Ա. Ո.	59	—
» » B »	87	37
» » C »	22	37
D (Բացուած) »	—	—
(Գոցուած) »	21	75
Օսմ. Փոխ. 1891ի 4% Երաշխ. [illegible]	—	—
» » 1894 3½% Եգիպ. Հրկ.	—	—
Պանք Օթոման (վճարեալ) »	14	—
Այտընի Երկաթուղի »	18	25
Միացեալ Եգիպտական »	104	25
Առանձնաշնորհեալ »	—	—
Անգլ. Քոնսոլիտէ »	109	75
Թուրքաց. Փոխառ. »	—	—
» » Նոր 6% »	28	37
Ռանթ Հելլենական 5% 1881 »	39	50
» » 5% 1884 »	39	50
Փոխանկ. Փարիզի վրայ 3 ամիս	25	360
ՊԵՐԼԻՆ 12 Մարտ		
Օսմ. Փոխառութիւն 1888ի Մարք	—	—
Ռումելիի Երկաթուղի »	111	25
Անատոլուի Երկաթ. 4% [illegible] »	—	—
Փոխանկ. Լոնտոնի վրայ 3 ամիս	20	390
» Փարիզի » 3 ամիս	—	—
Մակեդոնիոյ Երկաթուղի	—	—

ՏՈՔԹԷՕՐ Ս. ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻ
ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՎԻՐԱԲՈՅԺ, ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ-ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺՔ
(Հաստատեալ յամին 1852)

Նորահնար գաղտնիքի մը միջոցաւ ամենասաստիկ ցաւած ակռաները, մէկ անգամէն վայրկենապէս կը լեցնեն, ցաւով դիմել եւ բուժուած վերադառնալ։ Կատարելագործեալ եղանակաւ, [illegible], եւ դիմացկուն արհեստական ակռաներ կը պատրաստեն, յար եւ նման բնականի, դէմքի ձեւաւորութիւն (ըստ տարիքի), ծամողութիւն, եւ ազատ արտասանութիւն երաշխաւորելով։ «Միջուրիթ» կոչուած բերնի հիւանդութիւնը, երեք այցելութեամբ կատարելապէս կը բուժեն, ինչպէս նաեւ Թմրեցուցիչ դեղերու, եւ նորահնար [illegible] ցանններու միջոցաւ առանց ցաւի ատամնահանութիւն։

Թիւ 396 Մեծ Փողոց Բերա, ([illegible] վրայի յարկը ճիշտ Զապուքճեանց դիմացը). Գաւառգիւղի յաճախորդք կրնան դիմել նաեւ իրենց բնակարանը թիւ 1 նոր բացուած [illegible] փողոց ամէն օր։

Յ. Գ. Հաւաստելու համար Եւրոպիոյ եւ Ամերիկայի առաջին կարգի Ատամնաբուժներու՝ ձեռնները կիրակի օրն ալ, ինչպէս նաեւ մինչեւ կէս գիշեր հիւանդ կ'ընդունին Բերայի գործատեղինին։ 410

ՃԱԼՃԵԱՆ ԵՒ ԲԱՎՇԱՆԵԱՆ
ՄԵԾ
ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ
ԱՍԵՂՆԱԳՈՐԾԱԿԱՆ ՆԻՒԹՈՑ
ՄԵՏԱՔՍ, ՔՕՐՏՕՆԷ, ՇԱՆԻԼ, ԲՈՒՐԴ ԵՒ ԱՅԼՆ.
ԱՕՎ
ԹԱՒԻՇԻ ԵՒ ԱԲԼԱՃԻ ՎՐԱՅ ԱՍԵՂՆԱԳՈՐԾՈՒԹԵԱՆ ՅԱՋՈՂԱԿԱՒՈՐ ՆԻՒԹՈՑ ՀԱՒԱՔԱԾՈՅ
ՎԵՐՄԱԿՆԵՐ, ԲԱՐՁԵՐ, ՄՈՒՇԱԿՆԵՐ ԵՒ ԱՅԼՆ
ԱՍԵՂՆԱԳՈՐԾԻ ԳԾԱԳՐԻՉ ՄԸ
ՊԱՏՐԱՍՏ Է ՄԻՇՏ
ՍՏԱՄՊՕԼ, ԷՍԿԻ ԶԱՊԹԻԷ ՃԱՏՏԷՍԻ [illegible] ԹԻՒ

ՏՈՔԹՕՐ Ա. ԳԱՐԱԳՈԶ
ՄԱՍՆԱԳԷՏ
ՑՆՆԴԱՄԻՋԱԿԱՆ, ԳԱՂՂԻԱԿԱՆ ԵՒ ՄՈՐԹԱՅԻՆ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆՑ

Կը ծանուցանէ թէ՝ եւրոպական դարմանատուն մը հաստատած է Թօփհանէ ճամբէսի Գօլլեան Անտոն էֆէնտիի դեղարանին վրայի յարկը, ուր եւրոպական առաջնակարգ եւ հռչակաւոր հիւանդանոցներու մէջ ի գործ դրուած գիտութեան եւ արհեստի վերջին կատարելութեանց համեմատ կը դարմանէ վարակիչ հիւանդութիւնները, որոնց համեմատ պէտք եղած գործիքներն ու դեղերն Եւրոպայէն բերել տուած է մասնաւորապէս։

Միզանցքաբորբոքումը, միզանցքի լուացքով եւ առանց ներքին դեղեր գործածելով 8 օրուան մէջ եւ 3էն մինչեւ 5 անգամ այցելութեամբ կատարելապէս կը բուժէ ինչպէս նաեւ հին միզանցքաբորբոքումները, քիչ ժամանակուան մէջ, եւ առաջին այցելութեան հիւանդութեան կէս առ կէս բարւոքումը խոստանալով։

Շանքր մու, Էնտիւրէ եւ գաղղիական հիւանդութիւնք, առանց զզուելի դեղերու, Իտալացի հռչակաւոր պրժ. Բէմոնի դրութեամբ կը խնամէ։ Անզօրութիւնը ելեկտրական դարմանով, եւ միզանցքի նեղութիւն ու մորթային հիւանդութիւնք արհեստի վերջին կատարելագործութեանց համեմատ կը բուժէ։ Վիրաբուժական ամեն տեսակ գործողութիւնք մասնաւորապէս ծննդամիջական գործարանաց վերաբերեալ, ինչպէս Ֆիսթիւլ, Քիսթ եւ այլն, կը կատարէ մեծ փութով եւ գրեթէ առանց ցաւի։ Ամեն օր ժամը 6էն 11 (Ը. Թ.) հիւանդ կ'ընդունի վերոյիշեալ դարմանատանը ուր Հինգշաբթի օրերը յատկապէս կանանց ծննդամիջական գործարանաց վերաբերեալ հիւանդութիւնները խնամելէ վերջ, պէտք եղած գործողութիւնները կը կատարէ։ 8—10

ՎԵՐՋԻՆ ԳԻՆ
ԳԱՌՆԻԿ ԵԱԼՏԶՃԵԱՆ ԵՒ Գ. ԵՐՄԷՆԵԱՆ ԸՆԿ.
—o—

Վերջին տասն տարիներու մէջ երկրին կարեւոր ծառայութիւններ մատուցանելու աշխատող այս տունն, Մեծ-[illegible] Խանէն փոխադրուած է, Սուլթան-Համամ, Նորաշէն Թօփալեան Խանն թիւ 18, 20, 22 եւ 24 եւ Եէնիճամի Բօսթանճեանի ճիշդ դիմացի վաճառատուններն։

Յիշեալ ընկերութեան սկզբունքն եղած է Թուրքիոյ ժողովրդին անմրցելի գիններով հագուստ վաճառել, թէ պատրաստ եւ թէ յանձնարարուած։ Բազմաթիւ յաճախորդներ որք պատուած են մինչեւ ցարդ այս վաճառատունը իրենց վստահութեամբ, կը վկայեն թէ չը կայ Պոլսոյ մէջ տուն մը որ կարենայ մրցիլ գնոյ մասին այս տեարց հետ։ Հետեւաբար կը խնդրուի որ ամեն անհատ՝ այլուր դիմելէ առաջ հաճի պատուել անգամ մը այս «բազմաշխատ» տունն՝ որ պատրաստ է գոհացնել իւր յաճախորդներն թէ՛ ապրանքի ազնուութեամբ, թէ ճշդապահութեամբ եւ թէ գնոց աժանութեամբ։

Կիւրակէ օրերը բաց է։
480 3—15

ԹԷՅ, ԹԷՅ, ԹԷՅ

MARQUE DEPOSÉE

ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ՏՈՒՆ ԹԷՅԻ
ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ ՅԱՄԻՆ 1880
Կ. ՊՈԼԻՍ, Ճէմալ Պէյ Խան թ. 10
ՄԱՍՆԱՃԻՒՂՔ
Ցանմանեաց գլխաւոր քաղաքաց մէջ
ՉԻՆԻ, ՃԱՎԱՅԻ, ՍԷՅԼԱՆԻ, ՀՆԴԿԱՍՏԱՆԻ
ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ԹԷՅԵՐ
Մեծաքանակ եւ փոքրաքանակ վաճառում
Տնտեսք, չափի եւ գինի մասին կատարեալ ապահովութիւն

Զգուշանալ մրմարային կեղծերէն

ՀԱՅ ՆՊԱՐԱՎԱՃԱՌԱՆՈՑ
ՂԱԼԱԹԻԱ
Ա. ՓԱՆՈՍԵԱՆ ԵՒ ԸՆԿ.

32. [illegible] փողոց, Օսմ. Պանքայի դիմաց 32
Ընտիր ապրանք, ուղիղ կշիռ, չափաւոր գիներ

Յանձնարարութիւնք առանց ծախքի կը ղրկուին մինչեւ տուն։ 383

ԱԶԴ

Փափկանկատ ծխողները ծխախոտ JOB Ժոպի սիկառ թուղթը գիտնալով կ'որոշեն իր կեղծերէն, բայց միմիայն սիկարը ծխած ատեննին է որ կը նշմարեն խաբէութիւնը եւ ո՛չ թէ այն վայրկեանին ուր կեղծ պատկը իրենց կը տրուի իբրեւ ծխախոտ եւ հարազատ JOB Ժոպի թուղթ։

Որպէս զի ամեն շփոթութիւն եւ վարանում անկարելի ըլլայ, և մեր յաճախորդք չը խաբուին, պէտք է որ ուղղակի դիմեն ՄԵՐ ՃՇՄԱՐԻՏ JOB ԺՈՊԻ ՈՒՂՂԱԿԻ ՄԻԱԿ ՏԷՊՕՋԻՏԷՐ Ց. ԼՈՒԹՖԵԱՆ ԷՖԷՆՏԻԻՆ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆԸ. Կալաթա, Մահմուտիյէ փողոց, թիւ 27. եւ կամ այն ծխավաճառներուն կամ խանութներուն զորս ինքը կը յանձնարարէ։
482 2—150 ՊԱՐՏՈՒ ԺՈՊ

ՏՈՔԹ. ՇԻՐԻՆԵԱՆ
ԲԺԻՇԿ, ՎԻՐԱԲՈՅԺ ԵՒ ՄԱՆԿԱԲԱՐՁ

Վիեննայի Փիլատէլֆիոյ եւ Նիւ-Եորքի համալսարաններէն, երեք տարի հիւանդանոցաց մէջ ծառայած, յետ տասն եւ հինգ ամեայ փորձառութեան, իւր բնակութիւնը հաստատած է Բերա, Սագզը Աղաճ փողոց թիւ 47 տունը, ուր կ'ընդունի հիւանդ ամեն օր ժամը 7—11. երկուշաբթի եւ ուրբաթ օրերը ձրի կը դարմանէ իրեն դիմողները, իսկ շաբաթ օրերը ժամը 7 էն մինչեւ 9ը կը գտնուի Պոլիս Քիւչիւքեան եղբարց դեղարանը։ Կը դարմանէ ամեն տեսակ հիւանդութիւն, մասնաւորապէս սրտի եւ կուրծքի եւ կը կատարէ ամեն կարգի վիրահատական գործողութիւնք։
457 21—78

ՑԱՆԹԱՐԳԵԼ
ԵԼԵՔՏՐԱԿԱՆ ԶԱՆԳԱԿ
եւ ուրիշ ամեն տեսակ ելեքտրական գործեր
ԱՆՕՐԻՆԱԿ ԱԺԱՆ
Ընտիր ապրանք, խնամեալ աշխատութիւն
1890ին ՀԻՄՆՈՒԱԾ ՏՈՒՆ
Ս. Վ. ԱՃԷՄԵԱՆ ԵՂԲԱՐՔ
ՑԱՆՑՆԱՐԱՐՔ—ԵԼԵՔՏՐԱԳԷՏՔ
ՀԱՅՑԱՅԹԻՔ ՊԵՏՈՒԹԵԱՆ
14 եւ 19, Զիվէր Պէյ Խան, 14 եւ 19
Քիւրէքճիլէր — Կալաթա

ԻԼԱՆ

ԽԱԶԻՆԷԻ ԽԱՍՍԱՅԻ ՇԱՀԱՆԷ

Խազինէյի Խասսայի շահանէ էրզագ անպարլըրընտա պիր սէնէլիք սարֆիեաթը իչուն միւպայէա օլունաճագ Թավուգ, հինտի վէ սայիրէնին միւնագասասընա պաշլանըլաճաղընտան թալիպ օլանլարըն ճումայըն ղայրը կիւնլէրտէ Խազինէյի ճէլիլէյի միւշարիւլէյհաեա կէլմէլէրի իլան օլունուր։

28 չուպաթ 311 1—3

ԻԼԱՆ

Միւպայաա օլունաճագը մուգատտէմա պիտ տէֆաթ իլան գըլընան 8 գալէմ պօյա վէ սայիրէտէն հօմալաքըն պէհէր քիլօսը 4 ֆրանգ 7 սանթիմ, պօզգը պօյըն Թէլէպինին պէհէր քիլօսը 4 ֆրանգ 25 սանթիմ, պօզգը Պօտէն Թէլէպինին պէհէր քիլօսը 3 ֆրանգ, մաքինա զէնպէրէկինին պէհէր ատէտի 3 ֆրանգ 35 սանթիմ, թիմուր տիրէք պօյասընըն պէհէր քիլօսը 1 ֆրանգ 22 սանթիմ, գաթրանըն պէհէր քիլօսը 1 ղրշ. 15 փարատա, վէրնիքին պէհէր քիլօսը 48 ղրշ. 10 փարա, վէրնի էսթիրքիսինին պէհէր քիլօսը 9 ղրշ. 20 փարա պէտէլլիլէ իհալէ քալբէսինտէ Թէգարրուր իթմիշ իսէ պէտէլլէրի մէզգուրէ հատտէ լայըգընտա կէօրիւլմէտիկինտէն միւտտէթէ միւնագասասընըն թէմտիտ իլէ հէլէճէք մարթըն 18ինճի բազար կիւնիւ իհալէի գաթիէսինին իճրասը մուգարրէր պուլունտուղընտան պէտէլլէրի էքսիլթմէ վէ ֆէրտասը կիւնիւտէ 100տէ 5 թէմինաթ գաւիմէսիլէ սաաթ 10տա իհալէի գաթիէսինին իճրասը մուգարրէր պուլունտուղընտան պէտէլլէրի մէրգումէտէն թէնզիլաթ իճրասընա թալիպ օլանլարըն ճումաա վէ պազարտան մաադա կիւնլէրտէ Բօսթա վէ Թէլէկրաֆ Նէզարէթի խարէ մէճլիսինէ միւրաճաաթ էյլէմէլէրի Թէքրար իլան օլունուր։

27 չուպաթ 311

Քէզա

Աչըգ մուխապէրէ վարագասը թապաէթ իթտիրիլմէք իւզրէ միւպայաասընա լիւզում կէօրիւլէն 10,000 թապագա գարթօն միւնագասասը վագ օլունարագ կէլէճէք մարթըն 13ինճի չարշանպա կիւնի 100տէ 5 թէմինաթ գաւիմէսիլէ սաաթ 10տա իհալէի գաթիէսինին իճրասը մուգարրէր պուլունտուղընտան թալիպ օլանլարըն Բօսթա վէ Թէլէկրաֆ Նէզարէթի խարէ մէճլիսինէ միւրաճաաթ էյլէմէլէրի իլան օլունուր։

27 չուպաթ 311

ԻԼԱՆ ՊԱԲԸ ՍԷՐԱՍՔԷՐԻ

Տավուտ-Փաշա գըշլայի հիմայունը տաախիլ վէ խարիճինտէ վագը 2 վէ Բամի գըշլայի հիմայունը տախիլինտէ քէհրիզ պիր քէհէմ 3 պապ պագգալ տիւքքեանը 312 սէնէսի մարթը իպթիտասընտան իթիպարէն չուպաթը ղայեսինէ տէկին 1 սէնէ միւտտէթլէ իճարէ վիրիլէճէքլէրինտէն թալիպ օլանլարըն պէհէր բազար վէ չարշանպա կիւնլէրի Տավուտ-Փաշա գըշլայի հիմայունընա միւրաճաաթ էյլէմէլէրի իլան օլունուր։

Նօ. 44 2—3

ՀԻՒՍԻՍԻ ԵՒ ԿԵՆԱՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ԼՕՆՏՈՆ ՔՐԻՍԹ ԵՒ ՄԵՐՔԸՆԹԱՅԼ — ՆՕՐԹ-ՀԸՐԸՆ ԷՏԻՆԲՈՒՐԿ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի 3,000,000. ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ 11,671,018
ՀԱՍՈՅԹ 1894 ՏԱՐՒՈՅ 2,906,678

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի 3,000,000. ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ 4 444 600
ՀԱՍՈՅԹ 1894 ՏԱՐՒՈՅ 1,105,300

Ընկերութիւնս Պոլսոյ մէջ ունեցած Միացեալ Գործակալութեան միջոցաւ հրդեհի դէմ ամէն կարգի վտանգաւոր ապահովագրութիւններ ի գործ կը դնեն չափաւոր գնով, և իրենց ցոյց տուած գամակական երաշխաւորութեամբ մեծ գումարներ ապահովագրողաց կրնան վստահաբար դիւրենք ներկայացնել. նաև իբր ապացոյց իրենց հաստատութեան, միայն հրդեհի ճիւղին համար մինչեւ ցարդ տուժած վնասնին 20,000,000 Անգլիական Ոսկին կ'անցնի։

ԾՈՎԱՅԻՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի 500,000 — ՄԱՐԻԹԱՅՄ — ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ Անգլ. Ոսկի 110,00

Ընկերութիւնս կ'ապահովագրէ շոգենաւաց և առագաստանաւուց մէջի ապրանքներն և դրամադրամներն խիստ օգտակար պայմանաւ։ Գնոց և այլոց վրայ տեղեկութիւն առնուլ ուզողք կը հրաւիրուին դիմել Ղալաթիա Մէհմէտ Ալի փաշա խան գետնայարկ Թիւ 22 և 24 սենեակներն, առ ԳԱՍՊԱՐ Յ. ՍԵՐՈԲԵԱՆ Գործակալ [illegible] վերոյիշեալ երեք Ընկերութեանց։

ԼԱ ՆԻՒ-ԵՈՐՔ

ԿԵՆԱՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ԸՆԿ.

[illegible]

906,000,000 ՖՐԱՆՔ

Տնօրէնութեան կեդրոն

Փարիզ, 16, Պուլվառ տէ զ'Իթալիէն. 1, 3, իր Լը Բէլթիէ փողոցի սեփական շէնքին մէջ 1845էն հիմնուած է ի վեր

Ապահովագրեալներու վճ. 1 Մէջէ— 123,000000

1895էն ընթացքին

Ապահովագրեալներու վճարուած	87,000000
Հասոյթ	196,000000
Նոր ապահովագրութիւնք	681,000000

1896 յունուար 1

Աւանդք եւ անշարժ կալ. յ'Եւրոպա	40,000000
Ցաւելեալ դրամագլուխ	124,000000
Արդի ապահովագրութիւնք 4Մէջէ—	141,000000

Տէրէնէրական առաւելութիւնք

Շահաբաժիններու բարդմամբ և ապահովագներու վերադարձմամբ ի դէպ մահու

Պայմանագրութեան նոր եղանակ

սկսեալ Աւաջին տարւոյն լրանալուն պէս ԱՌԱՆՑ ՎԵՐԱՊԱՀՈՒՄԻ ի մասին բնակութեան և ուղեւորութեան.

Հինգ տարի ետքը ԻՐԱՒՈՒՆՔ տալով ընկերութենէն փոխառութիւններու, որոց գումարը նշանակուած է ապահովագրին մէջ։ Աւելի ընդարձակ տեղեկութիւններու համար դիմել առ Տնօրէնութիւն ի Թուրքիա

188 Ճ. ՈՒ. ՀՈՒԻԹՕԼ ԵՒ ԸՆԿ.

Վօյվօտա փողոց, Վիթալիս խան, Ղալաթիա

ԼԻՆԻՄԱՆ ԺԷՆՕ

40 ՏԱՐՈՒԱՆ ՅԱՋՈՂՈՒԹԻՒՆ

MARQUE DE FABRIQUE

Ալ հարկ չկայ խարելու եւ փտելու.

Ընդունուած է անասնաբոյժերու եւ անասնաբոյժներու կողմէ.

ԳՈՐԾԱՐԱՆԻ ՄԱՐՔԱՆ

Այս դեղ անմիջապէս եւ անվրէպ կը դարմանէ ձիերուն կաղալը, ճմլուածքները, ոտքերու ռաւալը, ցուրկի վէրքը, ծունկի ուռեցքները, սրունքներու անջատումը, ոտքի ուռեցքները ինչպէս նաեւ կը վանէ կարգ մը հիւանդութիւններ։ Գին վեց ֆրանք.

Ի Փարիզ Սէնթ Օնորէ փողոց Թիւ 275, Մէսթիվիյէ եւ Ընկերութիւն։

Վեց ու կէս ֆրանքով ուզուած տեղը կը յանձնուի։

Կ. Պոլսոյ մէջ կը գտնուի Մէզիրի, Գասապեան, Քիւչիւքեան ու Քանզիք եւ այլ մեծ դեղավաճառներու քով։ 356 35—52

COMP RUSSE

DE NAVIGATION A VAPEUR ET DE COMMERCE

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Շաբթուան երթեւեկութիւնք

- Բշ. 26/9 Օտէսայի սուրհանդակ, ժամ 2ին յետ միջօրէի։
- Գշ. 27/10 Ալեքսանդրիոյ ուղղակի սուրհանդակը ժամ 2ին յետ միջօրէի, Պիրէոսի ճամբով
- Դշ. 28/11 Սուրհանդակ դէպի Փոքր-Ասիոյ նաւահանգիստները մինչեւ Պաթում, առաւօտեան ժամը 11ին։
- Դշ. 28/11 Սեվաստաբոլի սուրհանդակ, առաւօտեան ժամ 10ին։
- Եշ. 29/12 Օտէսայի սուրհանդակ, ժամը 2ին յետ միջօրէի։
- Ուր. 1/13 Աղեքսանդրիոյ Սուրհանդակ, հանդիպելով Սուրիոյ նաւահանգիստները երկու շաբաթը անգամ մը ժամ 4ին։

ԱԶԴ. — Փետր. 27 10, երեքշաբթի օրը Կ. Պոլսէն դէպի Սուրիոյ նաւահանգիստները մեկնող գիծը Զմիւռնիոյ մէջ պիտի հանդիպին Թրիբոլի, Պէյրութ, Եաֆա եւ Բոր-Սայիտ գացող շոգենաւին 263

[illegible] (CUNARD)

ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՇՈԳԵՆԱՒՈՒՑ

Ուղղակի երթեւեկ Լիվրբուլէ և Ամերիկայի միջեւ

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնօ
Ումպրիա	7718	Պոթնիա	4561
Էդրուրիա	7718	Սամարիա	3574
Սէրվիա	7391	Մարաթոն	2403
Աուրանիա	7268	Ալղիրս	2393
Բավոնիա	5587	Սարակոսա	2166
Սէֆալոնիա	5517	Թարիֆա	2246
Կալլիա	4809	[illegible]	2144
Գիթիա	4557	[illegible]	1899
Ալբբօ	[illegible]	[illegible]	1855
Քէտար	[illegible]	[illegible]	12950
Շէրպուրկ	1614	[illegible]	12950
Գազալոնիա	4845		

Դիմել առ ԹՈՄԱՍ Զ. ՃՕԼԻ գործակատար

Thomas G. Joly

Ակիքսիատիս խան, Թիւ 401 Ղալաթիա 335

ՊԱՍՏԻԼՆԵՐ

բուժում ընորհիւ

ՎԻՇԻԻ ԼՈՒԾԻՉ ՓՈՇԻԻՆ

Փարիզ, 6, ավընիւ Վիքթորիա եւ դեղարանք

ՆՈՒՐՐԻ ԳԻՆԻ

VIN NOURRY

Նստով և Թանէնով յաջողութեամբ կը բուժէ մորթ ձկան իւղին տեղը, մանաւանդ տաքերուն. յանձնարարուած է բոլոր բժիշկներէն' տղոց և մեծ մարդոց համար որք

ԱՆԱՐԻՒՆՈՒԹԵՆԷ

ՓՏԱԽՏԷ

ԱԻՇՏԱԿԱՆՈՒԹԵՆԷ

կամ կուրծքի հիւանդութիւններէ կը տառապին։ 449

Կը գտնուի ամեն դեղարաններ։

Պահանջել ճշմարիտ Գինի Նուրրիի։

ՆՈՐ ՈՒՂԵՑՈՅՑ

ՄԷՍԱԺԸՐԻ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

Ուղղակի և թեւեկ ընդմէջ Լոնտոնի եւ Սեւ ծովու նաւահանգիստներուն (երթուդարձին հանդիպելով ի Հավր։

Լոնտոնէ մեկնում ամեն կիրակի. Մարսիլիաէ մեկնում ամեն շաբաթ օր, իրիկուան ժամ 4ին, մեկ շաբաթ, սկսեալ մայիս 21էն, դէպի Պիրէոսի, Իզմիր, Տարտանէլ, Կ. Պոլիս, միւս շաբթուն, սկսեալ 28էն, դէպի Քալամադա, (փոխադրութիւն Բաթարոյօ) Շիրա, Սէլանիկ, Տէտէ Աղաճ, փոխադրութիւն Քավալա, Տարտանէլ, Կ. Պոլիս։

Կ. Պոլսէ մեկնում դէպի Մարսիլիա, Հավր, Լոնտոն, ամեն ուրբաթ, առաւօտեան ժամ 9ին, մեկ շաբաթ, Տարտանէլէն, Տէտէաղաճէն (փոխադրութիւն Քավալան), Սալոն. 11էն սկսեալ եւ միւս շաբթուն սարտալ էն. Իզմիրէն, Պիրէոսէն, ձոկտ. 18էն Տկսեալ։

Բայց սատը, ամեն տասնըհինգ օրը, ուրբաթ իրիկուան ժամ 4ին, ձոկտ. 1էն սկսեալ Սուրիո գծին շոգենաւը կ Պոլիս գալով անմիջապէս պիտի մեկնի դէպի Մարսիլիա միայն Իզմիր ու Պիրէոս հանդիպելով։

ՍՈՒՐԻՈՅ ԳԻԾ

Հոկտ. 3էն սկսեալ, հինգշաբթի իրիկուան ժամ 4ին, ամեն տասնըհինգ օրը։ Կ. Պոլսէ մեկնում դէպ Իզմիր (առանց ուրիշ շոգենաւ փոխադրութեան) Վաթի, Սամոս, փոխադրութիւն Հռոդոս, Պէրութ, Լարնաքա, Մերսին, Իսքէնտէրուն, Լաթաքիա, Թրիբոլի, նորէն Պէրութ, Աղեքսանտրիա, Մարսիլիա' ուրիշ նաեւ փոխադրութեամբ, Պէրութ դէպ ի Եաֆա եւ Բօր-Սայիտ։

ՕՏԵՍԱ-ՆՈՎՈՐՕՍԻՍՔԻ ԳԻԾ

Ուղղակի երթեւեկ կիսամսեայ Լոնտոնէն, Հավրէն, Մարսիլիաէն եկած սուրհանդակներով։ Կ. Պոլսէ մեկնում երկուշաբթի իրիկուան ժամ 4ին, ձոկտ. 7էն սկսեալ։

ԱՆԱՏՕԼՈՒ-ՊԱԹՈՒՄԻ ԳԻԾ

Ուղղակի երթեւեկ տասնըհինգօրեայ' Լոնտոնէն, Հավրէն, Մարսիլիաէն եկած սուրհանդակի Սերով։ Կ. Պոլսէ մեկնում կիրակի կէսօրին դէպ Սամսոն, Կիրասոն, Տրապիզոն եւ Պաթում։ 425

ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՀԱՅԿԱԿԱՆ և ՄԱՐՈՔԵԱՆ

Ն. ԲԱՔԷ և ԸՆԿ.

Մարսիլիայէ և Պոլսոյ մէջ ուղղակի բեռնակիր

Բարիզ-Լիոն-Մարսիլիոյ երկաթուղեաց ուղեւորութիւնն ի միասին առնլով,

Ա. կարգ 245 ֆրանք

Բ. » 175 »

Ուղղակի և արագ ուղեւորութեան

Նաւուղէքի, ուղեւորութեան և այլ տեղեկութեանց համար

Դիմել առ գործակատար

ԹԻՄՈԹԷ ԲՐԻՈՒԼ

33 Մումհանէ փողոց Թ 10

ՄՈՍ

ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Լիվրբուլէ, Պօրտոյէ, Մէքէնքոյօթի և Սեւ Ծովի միջեւ բեռնակիր

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնօ
Ռամսէս	3000	Թիպս	2500
Անպիս	3000	Նէքթիս	2400
Թէյպը	3000	Օսայրիս	2250
Քեանոբուս	3000	Բէբա	2250
Ֆարոս	3000	Սֆինքս	2000
Օսմանլի	3000	Կասբրնի	1500
Մարիօթիս	2500	Կիւյէն	1500

Դիմել առ Ժ. Վ. ՎԻԹՕԼ և ԸՆԿ

Ուիթօլ խան

ՃԷՅՄՍ ՄՈՍ և ԸՆԿ.

330 31. Ճէյմս Սդրիդ Լիվրբուլ

KONIAK
Σ. & Η. & Α. ΜΕΤΑΞΑ
INTERNATIONALE PARIS
ΔΙΠΛΩΜΑ ΤΙΜΗΣ ΔΙΑ ΚΟΝΙΑΚ
VIEN. ROTUNDE 1894

Այս բիմեագէտներն են. — Ֆերտինան Ժան', բիմեագէտ Փարիզի առողջապահական եւ զննական ընկերութեան։ Վոն Հարմիլ Ռոս, տնօրէն. Տոքթ. Ռուսէֆ, բրոֆէսոր եւ բիմիագէտ Սոֆեայի եւ Պուլկարիոյ իշխանին։ Ս. Սթրայի, բրօֆէսոր եւ Պուքրէշի բիմիագիտական համալսարանին տնօրէն։ Տոքթոր Պեռնար բրոֆէսոր բիմիագիտութեան եւ բժիշկ Պուքրէշի արքայական պալատի։ Տոքթ. Սեիրի, անդամ բժշկական ընկերութեան Պոլսոյ։ Ք. Սինկլրոս, բիմիագէտ վկայեալ Զուրիխի համալսարանէն։ Եւ հռչակաւոր բժիշկներէն, ինչպէս Տոքթ. Զամփաբօ փաշա' ի Պոլիս։ Տոքթ. Քոմանաբոլա' առաջին բժիշկ Եգիպտոսի Խտիվին, Տոքթ. Ս. Զանկարոլա, առաջին բժիշկ Յունաց հիւանդանոցին Աղեքսանդրիոյ, եւ Աթէնքի համալսարանին բրոֆէսոր եւ հիւանդանոցներու տնօրէն Տոքթ. Սրֆանիտէլի Գ. Աֆէնտուլի, Քարամիցա. Հանճիմիխալի Քոնսօլա, Զաննի, Կալվանի, Մարտի։ Ս. Ի. եւ Ա. Մեթաքսա գործարանը յանձն կառնէ վճարել 100,000 ֆրանք անոր որ կարենայ հաստատել թէ իր քոնեակին զտութեանը համար հրապարակ հանած անուններն ու տիտղոսները ճշմարիտ չեն, եւ սոյն վկայականները իր գործարանն այցելողներուն տրամադրութեան ներքեւ դրուած ըլլալը կը ծանուցանէ

Այսքան վկայագիր, պատուոյ միտալ, արքայական տիտղոս եւ հռչակաւոր գիտուններու կողմէ յանձնարարուած այս ՄԵԹԱՔՍԱՅ ՔՈՆԵԱՔԸ զուտ եւ ամենաընտիր ըլլալու մասին բնաւ տարակոյս չի մնար, որով նախամեծար կը համարուի։

Ընդհանուր ներկայացուցիչք ի Թուրքիա, ԹՐԻԱՆՏԱՖԻԼՕՓՈՒԼՕ ԵՂԲԱՐՔ, Մումհանէ Թիւ 42, Ղալաթիա։

LA VIGNE—ԱՅԳԻ

ԳՈՆԵԱՔԻ ՄԵԾ ԳՈՐԾԱՐԱՆ Ի ՊԻՐԷՈՍ

EAU DE VIE DE VIN—COGNAC SUPERIEUR

ԶՈՒՏ ԽԱՂՈՂԷ ԵՒ ՀԻՆ ԳԻՆԻԷ ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԱԾ ՔՈՆԵԱՔ

ԱՌՈՂՋԱՊԱՀՈՒԹԵԱՆ ԽՆԴԻՐ

ՅՈՒՆԱՑ ԹԱԳԱՒՈՐԷՆ ՍՏԱՑԱԾ Է Ս. ՓՐԿՉԻ ԱՍՏԵՂԱՅԱՆ ՊԱՏՈՒԱՆՇԱՆԸ

Հայթայթիչք Յունաց Թագաւորին եւ Դանիմարքայի Թագաժառանգ իշխանին, ու Սերպիոյ Աղեքսանդր Թագաւորին։

Այլ եւ այլ ցուցահանդէսներէ ստացած 12 մեծ մրցանակներէ, պատուոյ վկայագրերէ եւ ոսկի միտալներէ զատ, վարձատրուած է նաեւ 1894 ի Անվերսի քնուէն' ոսկի միտալներով, իբրեւ աղէկ գինիի ոգի (eau de vie de vin) պատուոյ վկայագիր ստացած է 1894 Պուքրէշի, 1895' Մոնաքոյի, 1895 Սէնդ-էթիէնի ոսկի խաչով հանդերձ մեծ մրցանակ ոսկի խաչով մէկտեղ 1895 ի Վերոլի, ժընեվի բուեստահանդէսներէն եւ Շիքակոյի 1895 ի աշխարհահանդէսէն' իբրեւ զուտ մաքուր խաղողի գինիով պատրաստուած քոնեաք։

Ասոնցմէ զատ Պրուսէլի «առողջաբանական յառաջդիմութիւն» ընկերութիւնը Մեթաքսա քոնեակի պատուակալութիւնը եւ անոր մեծ մրցանակները ստացած ըլլալն իմանալով սոյն գործարանի տնօրէն Պ. Սպրրոտոն Մեթաքսան պատուոյ անդամ ընտրած է իրեն եւ վկայագիր ու միտալ-խաչ մը ղրկած է։ Նմանապէս Փարիզի երկրագործական, ծխագործական եւ վաճառականական ակադեմին զինքն անդամ ընտրած է եւ վկայագիր տուած։

Ս. եւ Ի. եւ Ա. Մեթաքսայի քոնեակը ոչ ֆրանսական սիստեմի վրայ երեք մեքենայով կը պատրաստուի

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՀՌՉԱԿ ՎԱՍՏԿԱԾ Է

Սոյն գործարանին տարեկան արտադրութիւնը կը հասնի 1,200,000 շիշ քոնեաքի։

Թուրքիոյ, Եգիպտոսի, Պորտուգալիոյ, Արաբիոյ, Ռուսիոյ, Ռումանիոյ, Պուլկարիոյ եւ Սերպիոյ, ու Հնդկաստանի եւ Ամերիկայի այլ եւ այլ քաղաքներ ղրկուած վաճառքին տարեկան քանակութիւնն է, ինչպէս պաշտօնապէս կը հաստատեն շոգենաւային ընկերութեանց գործակալութիւններն ու Պիրէոսի քաղաքապետը, 35,000 սնտուկ եւ 900 տակառ. — Պանիոնի վաճառքին քանակն է 600,000 օխա որ կը գտնուի ի Պիրէոս Աթէնքի, Ալիբէյ, Նիքիդա, Բարթենագոյիոն, Բաստիսըլիա փողոցներու' եւ երկաթուղիի կոդրոնատեղին գտնուած եօթը վաճառատեղիներու մէջ։

Զուտ մինչեւ խաղողի գինիէ պատրաստուած այս Մեթաքսա քոնեակին ճշմարիտ ըլլալու մասին Յունաստանի եւ օտարազգի մեծանուն քիմիագէտներու կողմէ ջարբրալուծում կատարուած է։

SELS EFFERVESCENTS LE PERDRIEL

SELS DE LITHINE Effervescents LE PERDRIEL Contre la Goutte, la Gravelle et les Rhumatismes Assimilation Sûre.

ANTIPYRINE Effervescente LE PERDRIEL Contre Douleurs, Migraines, Mal de Mer, etc. Ne produisant ni Crampes ni Nausées.

LE PERDRIEL et Cie, Paris.

ԴՈՒՔ ԱՆՁԱՄԲ ՇԻՆԵՑԷՔ

Ի ՑՈՅԺ ԽՆԱՅՈՂԱԲԱՐ

ՁԵՐ ՀԱՆՔԱՅԻՆ ՋՈՒՐԸ

Համանման բնական ջուրերու' ազայն

COMPRIMÉS DE VICHY ով,

որք պատրաստուած են

ՎԻՇԻԻ

Հոյակապ ջուրերէ հանուած աղերով

«Աղբիւրներ ֆրանսական պետութեան»

Ժող. բաշխեն եւ Ընկ. Վիքթորիա ժառուցի, Փարիզ

Վարժակալ Ընկ. Վիշիի, Փարիզ-Շարանի եւ Ընկ. Փարիզ։ 384

L'ANCRE — ԼԱՆՔՐ

ԱՐԵՒԵԼՔԻ ՄԷՋ ԿԵԱՆՔԻ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆՑ ԱՄԵՆԷՆ ՀԻՆ, ԱՄԵՆԷՆ ՀԱՄԲԱՒՈՐ ԵՒ ԱՄԵՆԷՆ ԱՒԵԼԻ ՏԱՐԱԾՈՒԱԾԸ

ԵՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԵԱՆ ԳՈՒՄԱՐ 133 ՄԻԼԻՈՆԷՆ ԱՒԵԼԻ — 1871 ԷՆ ՄԻՆՉԵՒ 93 ՎՃԱՐՈՒԱԾ ԳՈՒՄԱՐ 206 ՄԻԼԻՈՆ

ՎԱՐՉԱԿԱՆ ԽՈՐՀՈՒՐԴ

- Պ. Պ. Կոմս Էտմոն Զիշի, կայս. եւ արք. նէրքին խորհրդական, Նախագահ
- » Ռուտոլֆ Հոեոս, դեր-նախագահ
- » Ժոզէֆ Հոեոս, կայս. եւ արք. նէրքին խորհրդական
- » Քօլոման Նաքօ » » »
- » Անթուան Բրօքէշ տ'Օսթէն
- Թէոտոր Բոնցէն
- Ժան տը Վէնինկ-Ինկէնհայմ

Կառավարական Քոմիսէր

Պ. ԺԱՆ ՄՈՒՔ, կայս. արք. խորհ. դական

Ընդհանուր Գործակալ, Բերա, Թիւնէլի հրապարակ, տուն Սարաֆօղլու, ԼԻՕՆԷԼ ՊՕՆՏԻ

Գիւր. Գործակալ, ՄԻՀՐԱՆ ՏԷՐ ՆԵՐՍԷՍԵԱՆ Կ. Պոլիս, Գօճամանօղլու խան Թիւ 7, 302

ՍԻՏՆԷՅ ՆՕՎԻԼ ԵՒ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

ՂԱԼԱԹԻԱ, ԵՒՐՓԷՔ ԳԱԼՏԸՐԸՄ ԳԷՈՐԳ ՊԷՅ ԽԱՆ ԹԻՒ 1, 2, 3

Առանց զմելիներու Անգլիոյ Շէֆիլտ քաղաքին Ճոզեֆ Նօվիլ եւ Որդիք գործարանին մէջ կը պատրաստուին եւ հետեւեալ մենաշնորհեալ մարքան կը կրեն։ Ոմանք այդ զմելիներու կեղծը կը շինեն եւ անգլիական տառերը չնանչցողները քայնս կը գնեն, որով նոյն գործարանին արժէքաւոր զմելիներուն վարկը կը կոտրեն։

Ճօզէֆ Նօվիլ եւ որդւոց գործարանին արտադրութիւնք այս մասնաւոր մարքան կը կրեն։ Կեղծերէն զգուշանալու համար պէտք է ուշադրութիւն ընել զմելիներու, ածելիներու, կտրոցներու եւ մկրատներու վրայ գտնուած մարքային ու անգլիական տառերուն։

Այս գործարան 1700 տարւոյն ապրիլ 26 ին հաստատուած է։

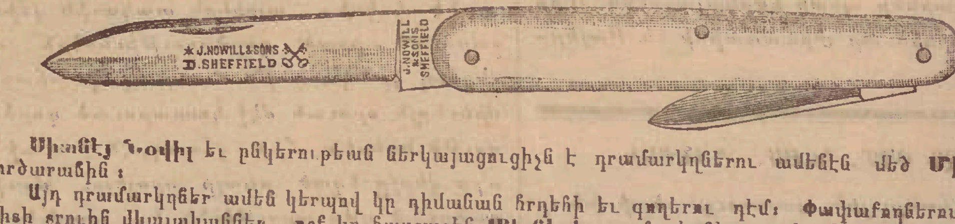
J. NOWILL & SONS D. SHEFFIELD

Սիտնէյ Նօվիլ եւ ընկերութեան ներկայացուցիչն է դրամարկղներու ամենէն մեծ Միլնէր գործարանին։

Այդ դրամարկղներ ամեն կերպով կը դիմանան հրդեհի եւ գողերու դէմ։ Փափաքողներու ցոյց պիտի տրուին վկայականներ, որք կը հաստատեն Միլնէրի դրամարկղներու տոկունութիւնը։

Սիտնէյ, Նօվիլ եւ ընկերութեան անգլիական վաճառատան մէջ կը գտնուին նաեւ լաւ տեսակէ դգալներ, պատառաքաղներ, դանակներ ու սեղանի զանազան սպասներ ինչպէս նաեւ առժան բլաքէ դգալներ, պատառաքաղներ եւ այլն. նոյնպէս ջաղացքի փոկեր ու մուրճեր, սեղանի յատուկ լամպարներ, սրահներու մէջ կախուելու լամպարներ, ցամաքային ու ծովային ջինուորականաց յատուկ կօշիկներ, բորիւոյի մեքենաներ եւ այլն։

Հեռաւոր տեղերէ եղած յանձնարարութիւնք կը կատարուին կանոնաւոր կերպով եւ շուտ։ Թ.

Պիտի պահէք ձեր գոյնին գեղեցկութիւնն ու թարմութիւնը գործածելով մասնաւոր բրնձափ ի

La VELOUTINE

պատրաստուած ԲԻՍՄՈՒԹՈՎ

ձեռամբ

CH^les FAY, Parfumeur

PARIS, 9, Rue de la Paix, 9, PARIS

ՎԻԱԼԻ ԳԻՆԻ

ԿԱԶԴՈՒՐԻՉ ԶՕՐԱՑՈՒՑԻՉ ՎԵՐԱՆՈՐՈԳԻՉ

Ամենազօրաւոր կազդուրիչն որ պարտին գործածել Ապաքինողները, Ծերերը, Կանայք, տկարակազմ Տղաքները եւ ամեն փափուկ անձինք։

Բաղկացեալ Մկանունց եւ Զօրացուցիչ ու Ոսկրային դրութեանց կազմութեան և զարգացման յայտ անհրաժեշտ նիւթերով։

VIANDE QUINA PHOSPHATES

ՔԻՆԱՅՈՎ ՄՍԻ ՀԻՒԹ ՖՈՍՖԱՅԹ ՏԸ ՇՕ

ՎԻԱԼԻ ԳԻՆԻՆ ամենէն աղէկ դարու դեղերու միաւորութիւնն է, ընդդէմ Արեան տկարութեան, Դեղնութեան, Թոքախտի, Ստամոքսի ամեն ցաւերու, փորլուծութեան, Հիւծման, երկար ապաքինմանց, եւն. ի մի բան, Թուլութեան, Վատութեան, Ջղային ուժասպառութեան ամեն վիճակներուն որոց շատեր չարաչար կերպիւ ենթակայ են մեր օրերս։

ԼԻՈՆ—Դեղարան Ժ. ՎԻԱԼ, Վիքթոր Հիւկօ փողոց 14—ԼԻՈՆ 384

Գործակալ և միակ աւանդապահ ի Կ. Պոլիս [illegible] Ղալաթիա, Մումհանէ, Թ. 86. Փոքրաքանակ կը վաճառուի ամեն դեղարաններու մէջ եւ դեղավաճառներու քով։

Royal Windsor

ՀՌՉԱԿԱՒՈՐ ՎԵՐԱՆՈՐՈԳԻՉ ՄԱԶԵՐՈՒ

Սպիտակ մազեր ունի՞ք, մազերնիդ կը թափի՞ն, մազերու արմատները թուլցած են կամ կը թափի՞ն։ Եթէ ունիք այդ տեսակ բաներ գործածեցէ'ք Ռոյալ Վինտզըրը, որովհետեւ այս դեղ երիտասարդութեան առեւնին' եւ, բնական գոյն մը ու գեղեցկութիւն մը կ'ուտայ սպիտակ մազերուն և կ'արգելու մազերու թափիլն եւայլն։ Այս դեղ, որուն տէրը չքադրամի արժանացած է, մազերու միակ վերանորոգիչն է։ Անհուսալի արդիւնքներ առաջ բերելով, վաճառումն օրէ օր աւելնալու վրայ է։ Փափաքողաց պիտի ղրկուի մանրամասնութիւններ ու վկայութիւններ պարունակող ծանուցումն առանց որ և է ծախքի։ Այս դեղ կը վաճառուի գլխաւորաբար վարսավիրաներու և դեղագործներու քով

Վէյժնէյի վարդի սպեղանին երեսի գոյնը կը գեղեցկացնէ։ Այս եւս կը ծախուի Ռոյալ Վինտզըրի ծախուած տեղերը։

Արտօնատէր Ս. ՏԱՄԱՏԵԱՆ

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԱՐԵՒԵԼՔ ԼՐԱԳՐՈՅ